

DRUŽINSKI TEDNIK

Manj strašna noč je v črne
zemlje krili,
kot so pod svetlim soncem
sužni dnovi.

Fr. Prešeren

Leto XII.

Ljubljana, 30. maja 1940.

Štev. 22 (554)

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in
uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III.
Poštni predal št. 345. Telefon št. 33-32.
— Račun poštne hranilnice v Ljubljani
št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo,
nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za
odgovor je treba priložiti za 3 din znamk.

NAROČNINA

1/4 leta 20 din, 1/2 leta
40 din, vse leto 80 din.
V Italiji na leto 40 šr,
v Franciji 70 frankov,
v Ameriki 2 1/2 dolarja.
Drogod sorazmerno. — Na-
ročnino je plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstnem delu: enostolpna petna vr-
sta ali njen prostor (višina 3 mm in širina
55 mm) 7 din; v oglašnem delu 4/50 din.
V dvobarnem tisku cene po dogovoru.
Notice: beseda 2 din. Mali oglasi:
beseda 1 din. Oglasi davek povsod še
posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:

Padalci —
sovražnik v zaledju

S poučnimi slikami

(Gl. str. 9)

Po kapitulaciji belgijskega kralja

Zavezniške armade pred novimi hudimi preizkušnjami

V Ljubljani, 29. maja.

Le roi est mort, vive la Belgique!
Kralj je mrtev, žive Belgija!

S temi besedami, bistveno drugač-
nimi od tradicionalnega izreka s ka-
terim so glasniki objavljali francoske-
mu narodu smrt njegovih kraljev, je
snoči zastopstvo na Francoskem žive-
čih Belgijcev razglasilo po radiu ka-
pitulacijo belgijskega kralja. Belgij-
ska vlada v Parizu in belgijski po-
slanci, kolikor se jih je rešilo na
francoska tla, so se pridružili temu
proglasu. To se pravi, belgijska vla-
da in belgijski parlament ne prizna-
vata kraljeve vdaje in ji odrekata
ustavno upravičenost.

Registriramo te izjave izvoljenih
belgijskih zastopnikov kot kronisti.
Dodajamo jim še izjavi predsednikov
francoske in britanske vlade kot za-
stopnikov tistih dveh narodov, ki
imata edina pravico, zavzeti poleg
slavnega tudi čustveno stališče do
Leopoldove geste. Paul Reynaud je
v svojem radijskem proglasu franco-
skemu narodu dejal med drugim:

»Belgijska vojska, ki se je bila
skupaj s francoskimi in britanskimi od-
delki, je na ukaz kralja Leopolda III.
kapitulirala. Belgijski kralj se je od-
ločil za ta korak zoper stališče svoje
vlade in proti volji svojega naroda.
Belgijska vojska je na ukaz svojega
kralja kapitulirala brezpogojno sredi
bitke, ne da bi bila poprej obvestila
o tem svoje francoske in angleške to-
variše. S tem je odprla nemškimi di-
vizijam pot proti Dunkerquu.

»Pred 18 dnevi« je nadaljeval Rey-
naud, »se je isti kralj obrnil do nas
s prošnjo za pomoč. Na njegov klic
smo brez odloga odgovorili. Kralj
Leopold se je vse do 10. maja delal,
kakor da se bolj zanaša na naše ob-
ljube kakor na nemške. Zdaj je po-
ložil orožje, ne da bi bil le z eno be-
sedico obvestil o tem svoje vojne
tovariše.

»Belgijski kralj je kapituliral zoper
voljo svojega naroda. Njegovo de-
janje nima primere v zgodovini.

»Vedeli smo, da bodo prišli mračni
dnevi. Francijo je že stokrat poplaval
sovražnik, a francoski narod je še
vselej vstal iz preizkušnji. Moč vsa-
kega našega vojaka, slehernega Fran-
coza in slehernega Francozinje je zdaj
podeseterjena. Nesreča je Francijo
vselej naredila veliko.«

Iz izjave predsednika britanske vla-
de Winstona Churchilla na včerajšnji
seji spodnje zbornice:

»Nimamo namena predlagati spod-
nji zbornici, naj ta trenutek zavzame
stališče do kapitulacije belgijskega
vladarja. Belgijska armada se je za-
res hlabro borila in je doživela, a
tudi sovražniku prizadejala hude iz-
gube. Belgijska vlada je izjavila, da
se ne strinja s tem dejanjem svojega
vladarja, in je razglasila, da je posled-
na sama edina zakonita zastopnica
belgijskega naroda. Obenem je po-
udarila svojo neomajno odločnost, da

bo nadaljevala vojno na strani zavez-
nikov, tistih zaveznikov, ki so prihi-
teli Belgiji na pomoč, ko jih je zanj
prosil.

»Položaj britanskih in francoskih
oddelkov, ki bijejo zdaj eno največjih
bitk, je očitno skrajno težak, zakaj
sovražnik jih napada s treh strani in
še iz zraka. Dejstvo, da je belgijski
kralj velel svoji vojski položiti orož-
je, je nevarnost zelo pomnožilo. To-
da naši vojaki imajo junaško srce in
se bore z izredno moralno in odloč-
nostjo. Mislim, da bom mogel podati
spodnji zbornici izjavo o splošnem
položaju šele tedaj, ko bo znano ko-
neč te velikanske bitke in ko bo moči
preceniti njene posledice v celoti. To

Kapitulacija belgijskega kralja in
njegove armade pomeni za zavezniške
silno hud moralen in materialen uda-
rec. Razumljivo je, da skušajo Fran-
cozi in Angleži zviniti vso krivdo
zanj na belgijskega vladarja. Vsaka
kapitulacija, trde
Angleži in Francozi, je v moralnem po-
gledu kapitulantu v škodo, tudi če
materialno njemu ali njegovim lju-
dem koristi.

Pri tej priložnosti ugotavljajo v
Londonu in Parizu, da se je že s smr-
to kralja Alberta belgijska politika
odvrnila od zaveznikov. Leopold III.,
trde zlasti Francozi, je bil že od ne-

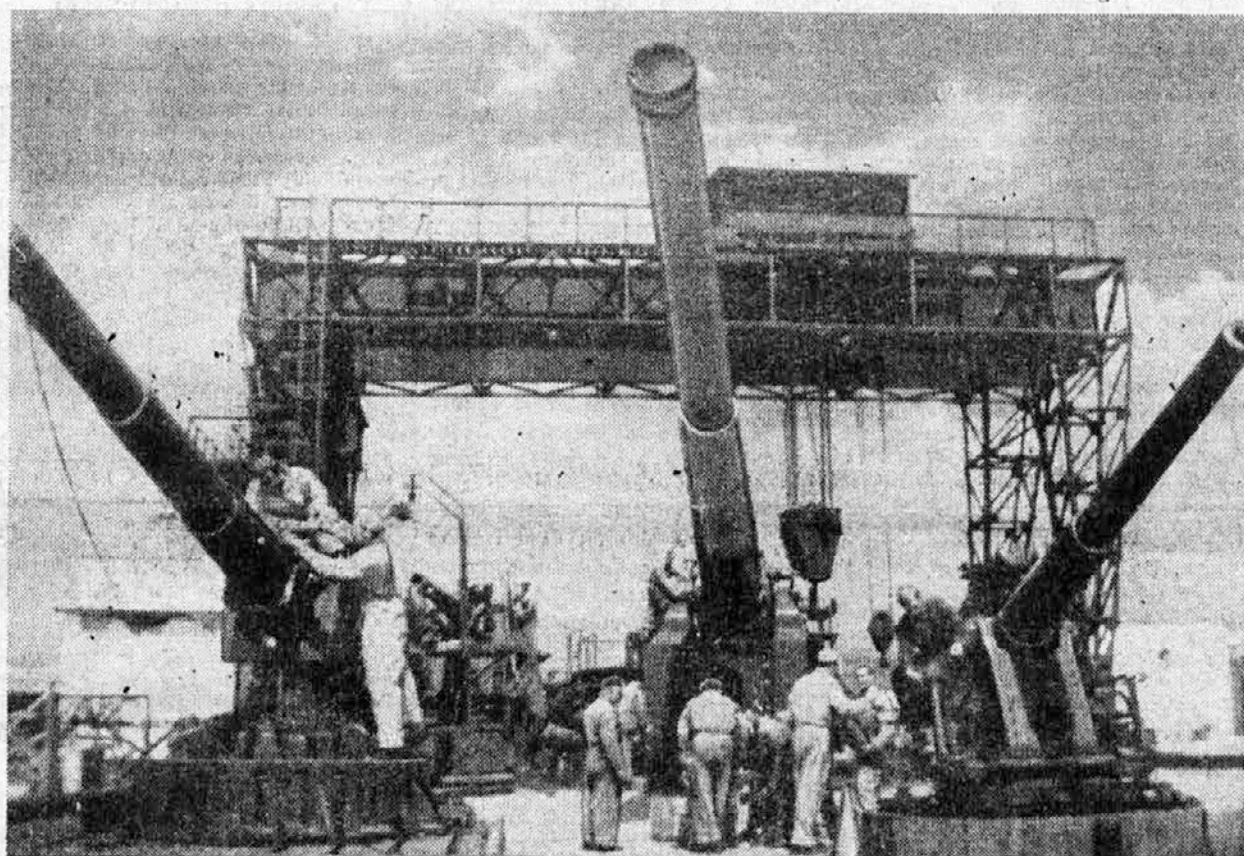
sama imena ljudi, ki so s svojo po-
litiko utirali pot dogodkom, pod ka-
terih bremenom se danes krive Chur-
chillova in Reynaudova ramena.

*

Toda vse to razmišljanje spada ta
trenutek že bolj ali manj v zgodo-
vino. Za sedanjost in za bodočnost je
mnogo važnejše vprašanje: Kaj bo
zdaj?

Francosko-angleška armada na se-
vernem Francoskem in v Belgiji je s
kapitulacijo belgijskega kralja zašla
v brezupen položaj. Res je, da se tod
bore elitni oddelki obeh zavezniških
armad in da je njihova morala —
vsaj po zatirjanju Londona in Pa-
riza — še zmerom nedotaknjena. To-
da te armade so obkoljene s treh stra-
ni in je le vprašanje dni, morda celo
samo ur, kdaj se bo sklenil obroč
okoli njih še s četrte strani, na obali.
V takšnih razmerah pač ni pričako-
vati čudežev.

Severna francosko-angleška armada

K napetosti v Sredozemlju: Italijani preizkušajo obrežno topništvo.

se pa očitno ne bo zgodilo pred za-
četkom prihodnjega tedna.

»Parlament mora biti pripravljen
na krute in težke čase. Reči morem
le tole: Nobena stvar, ki bi se mogla
zgoditi v tej bitki, v nobenem pri-
meru in na noben način ne more vpli-
vati na našo dolžnost, da branimo
ideale vsega sveta, ideale, ki smo jim
posvetili vse svoje sile. Nič na svetu
ne more omajati našega zaupanja in
nas spraviti z naše poti. Nikdar v
zgodovini nas ni nobena nesreča od-
vrnila, da se ne bi borili do končne-
ga poraza naših sovražnikov.«

*

kadaj osebno bolj orientiran na nem-
ško kakor pa na francosko stran. Ena
izmed prvih gest sedanjega belgijske-
ga kralja je bila res odpoved belgijs-
ko-francoske vojaške zveze.

Toda Francozi in Angleži pri teh
očitkih ne smejo prezeeti, da so tudi
sami mnogo pripomogli k preorienta-
ciji ne samo Belgije, ampak tudi ne-
katerih drugih manjših držav. Naj
bodo časi, ki jih Francija skupaj z
Anglijo preživlja ta trenutek, še tako
resni, noben Francoz in noben Anglež
ne sme pozabiti, da je prav v krizi
ena izmed prvih zapovedi spoznanje
lastnih napak. Chamberlain, Laval,
Flandin, Bonnet in še kopica drugih:

je torej doigrala. Z njenim koncem
bodo zavezniški izgubili najmanj pol
milijona najboljših borcev.

General Weygand je bil sicer to
armado — sodeč po tem, da vse do
belgijske kapitulacije ni zapovedal
napada s Somme na sever in iz Ar-
rasa na jug, da bi se obkoljeni od-
delki prebili h glavni armadi — s
premislekom obsodil na mrtvo stražo.
Očitno je bil nemški prodor na Meu-
si postavil Weyganda pred tako težke
naloge, da jim ni mogel biti kos v
tem kratkem razdobju tedna dni. Wei-
gand je očitno računal, da mu bo od-
por severnih armad dal toliko oddi-
ha, da pripravi protiofenzivo. Belgij-

Herbert Morrison, novi britanski mi-
nister za oskrbo, velja za najsposo-
bnejšega moža laburistične stranke.

ska kapitulacija mu je te račune pre-
križala — vsaj kar se oddiha tiče.

Ni mu pa najbrže docela prekrižala
računov v strateškem pogledu. Za-
vezniški generalisimus je takoj po
prevzemu vrhovnega poveljstva raču-
nal z nemško zmago na severu. V
tem pogledu ni torej z belgijsko ka-
pitulacijo nastopil noben nov mo-
ment; edino, kar se je zgodilo, je
okolščina, da je ta moment nastopil
dosti prej, kakor je utegnil Weygand
računati.

Toda čas igra v vojni velevažno
vlogo, tako važno, da se dostikrat vse
druge okoliščine v primeru z njim iz-
gube v nepomembnost.

Verjetno je, da so Nemci prvotno
nameravali po zmagi na severu res
najprej napasti Anglijo, mence, da
bodo z njo lažje obračunali kakor s
preurejenimi Weygandovimi armada-
mi. To tezo bi potrjevala tudi okoli-
ščina, da je angleška vlada izdala te
dni tako revolucionarne ukrepe za
obrambo države, da jih njena zgodo-
vina ne pomni enakih.

Zdaj, po belgijski kapitulaciji in
bližajoči se likvidaciji zavezniške se-
verne armade in hkratu občutni osla-
bitvi Weygandove obrambne črte, ni
neverjetno, da so Nemci docela iz-
premenili svoj strateški načrt: ali ne
bi bilo boljše zanje, si utegnijo mi-
sliti, če najprej navale na Pariz in
potem šele na London?

Nemška vojska je kljub velikan-
skim izgubam — te izgube priznavajo
bolj ali manj odkrito tudi Nemci sa-
mi — še zmerom sposobna za nov
napad v obsegu dosedanjih ofenziv.
Moč ji daje ne nazadnje neprekinjena
vrsta velikih zmag. Nasprotno je bila
vse do današnjih dni moč Francozov
in Angležev zavest da je domovina
v nevarnosti. V takšnih trenutkih so
zlasti Francozi čudežev zmorni.

General Weyganda čaka izredno
težka naloga. Zmogel jo bo le, če bo
francoski narod moralno kos neiz-
mernim preizkušnjam, ki ga čakajo
prihodnje dni.

Observer.

Novi možje v rekonstruirani Churchillovi vladi

Winston Churchill je prejšnji teden temeljito preosnoval svojo vlado. Sprejel je vanjo zastopnike opozicijskih
laburistov in liberalov, poslal dosedanjega letalskega ministra Hoara za poslanika v Madrid, kjer mu ne bo mo-
gel metati polen pod noge, dodelil siru Simonu častno a politično nepomembno mesto lord-kanclerja, a Cham-
berlaina je obdržal v vladi v glavnem samo zato, ker je predsednik konservativne stranke. Spodaj prinašamo
slike najpomembnejših Churchillovih sodelavcev iz vrst dosedanje parlamentarne in konservativne (Cooper)
opozicije. Z leve na desno: novi mornariški minister A. V. Alexander, laburist; varuh privatnega pečata in
član ožjega vojnega sveta major Attlee, predsednik laburistične stranke; informacijski minister Duff Cooper,
konservativec; letalski minister sir Archibald Sinclair, predsednik liberalne stranke; minister brez portfelja in
član ožjega vojnega sveta Arthur Greenwood, laburist; minister za oskrbo Morrison (gl. 5. stolpec zgoraj.)

Manj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim soncem sušni dnovi.

Fr. Prešeren, Krst pri Savici

Druga svetovna vojna se bliža vrhuncu. V teh usodnih dneh, ki jih preživlja ves svet, nam nehoti vstaja pred očmi herojska slika iz naše velike zgodovine, slika o strahotnem umiku srbske vojske s kraljem Petrom čez divje albanske gore.

Srbska vojska, oslabljena in zecimirana v dveh balkanskih vojnah, je bila kljub velikanski premoči sovražnika sprejela boj. Izvojevala je slavne zmage, vzdržala leto dni vojne, vzdržala vzlic novemu zahrbnemu napadu z vzhoda, vzlic razočaranju nad neizpolnjenimi obljubami zaveznikov. Ni se predala, temveč se je z vero v bodočnost in v moč svojega orožja počasi umikala proti Albaniji.

V tistih usodnih dneh pred 25 leti ni kralj Peter niti za trenutek zapustil svojih vojakov in svojega naroda; kralj-junak ni niti v snu pomislil na predajo. Narobe! Sam je šel v prve strelske jarkove in s svojo navzočnostjo vlival pogum svojim vojakom, zvedajoč se, da se bori za svobodo in pravice svojega naroda, ravnaoč se po starem srbskem pregovoru: »Borje grobom nego robom!«

Ko so pri Prizrenu zapuščali srbska tla zadnji srbski oddelki in z njimi ljudstvo in vlada, je med zadnjimi od zadnjih branilcev srbske zemlje težkega srca in solznih oči privolil v odhod tudi kralj Peter. Bil je bolan in izčrpan od vojnih naporov. Vedel je, da pomeni zapustiti poslednjo nedrode grude toliko, kakor oditi v negotovost...

Bolnega kralja so vozili štirje volji na navadni kmečki vpregi sredi opekajočih se vojakov po neznanih deželi brez poti in prehodov. Kralj in vojska so zapustili svojo domovino, toda v kraljevem srcu je kakor v srcu vsakega njegovega vojaka gorela nesakajna vera, da mora narod, ki se ne vda in se bori do poslednjega diha, doživeti svoje vstajenje.

Vera v vstajenje ni lagala. Ostanke srbske vojske so se po strašni kalvariji zbrali pod poveljstvom kraljevega sina regenta Aleksandra, poznejšega kralja, na solunski fronti. Z vero v zmago in z zavezniško pomočjo so začeli novo borbo za osvoboditev domovine, borbo z geslom: »Svoboda ali smrt!«

In vstajenje je prišlo. Narod, ki se je boril za slednjo ped svoje zemlje, narod, ki je tudi v najtežjih trenutkih preizkušnje veroval v svojo bodočnost, ni mogel propasti; tak narod je moral ušati končni triumf.

Kronist.

Politični tednik

Jugoslovansko-sovjetsko trgovinsko pogodbo, sklenjeno 11. maja t. l., je ministrski svet uzakonil s posebno uredbo. Objavile so jo »Službene novice«. Uredba vsebuje različna določila za izmenjavo blaga med obema pogodbenicema. Obe državi sta se obvezali, da druga drugi jamčita največje ugodnosti glede carin in ostalih dajatev in davkov, ki se pobirajo pri uvozu. Ladje pogodbenih držav uživajo v lukah druge pogodbenice države kar največje ugodnosti. Obe državi sta se zedinili, da bosta sklenili konvencijo o direktnih tarifah na železnicah. Rusija tudi dovoljuje tranzitni promet iz Jugoslavije za Nemčijo, baltičke in skandinavske države in narobe. Pogodba velja za tri leta. — **Krstne slave gardne konjice** sta se poleg drugih predstavnikov oblasti udeležila tudi Nj. Vel. kralj Peter in knez namestnik Pavle. — **Ministrstvo za telesno vzgojo** je izdalo nova navodila za športni red v državi. Po teh navodilih bodo državna športna združenja izdala nova pravila.

Boji na zahodnem bojišču so bili ves pretekli teden kar najsrditejši. Nemci so po vsaki ceni skušali razširiti svoj klin med Amiensom, Arrasom in Abbevilom. Prodrli so že tudi nekoliko severneje, v smeri proti velikemu pristanišču Calaisu. Po nemških poročilih so ga Nemci zasedli, Francozi pa to vest demantirajo, češ da so se zmerom oni njegovi gospodarji. Boji so obupni in se neprestano nadaljujejo. Nemci svoje oddelke očajujejo. Posebno se v bojin odlikujejo nemške motorizirane čete, nič manjšo vlogo pa ima letalstvo. V Rokavskem prelivu je prišlo do bojev med vojnimi ladjami in letali. Po nekaterih poročilih sodeluje v boju okrog 3 do 4 tisoč letal. Nemci baje pripravljajo generalni napad na Anglijo. — **Belgijska armada** je na povelje belgijskega kralja Leopolda položila orožje. Belgijski kralj Leopold je prošil za premirje in pristal na brezpogojno kapitulacijo. Belgijska vojska se je skupaj s francosko in angleško vojsko borila pri Dunkerqueu in je kapitulirala.

Kako so se Parižani zavarovali pred bombami in plinom

Slovito pariško podzemlje se je spremenilo v vojaške bolnišnice in zavetišča proti bombnim napadom

Pariz, maja.

Ko se je lani v septembru začela vojna, se je mnogo Parižanov izselilo iz mesta v strahu pred bombnimi napadi. Tako imenovana »evakuacija« je trajala komaj nekaj dni in je bila izvrstno organizirana. Pozneje se je pa pokazalo, da ta evakuacija ni bila tako praktična, kakor so splošno mislili. Mnogi ljudje so morali živeti v okoliščinah, ki jih niso bili prav nič vajeni. Mnogi so morali prekiniti svoje redno delo in v tujih krajih niso imeli od česa živeti. Naposled so Parižani spoznali, da tudi v notranjosti Francije niso popolnoma varni, in so se pričeli vračati v Pariz. In tako je francoska prestolnica zdaj spomladi spet prav tako gostoljubno sprejela svoje izseljence, kakor jih je v septembru pustila oditi...

Ne smemo pa misliti, da so držali Parižani ta čas križem roke. Narobe! Neutrudno so se pripravljali na totalno vojno; uredili so vse potrebno, da ne bi sovražnik presenetil mesta in njegovih prebivalcev. Posebno so se

ne da bi poprej obvestila francoska in angleška poveljstva. Francoski ministrski predsednik Reynaud je po radiu to vest sporočil francoskemu narodu in poudaril, da je belgijski kralj kapituliral brez vednosti zaveznikov. Francoska in angleška armada se bosta hrabro borila do konca. — **Angleška vlada** je izdala več varnostnih ukrepov v notranjosti države. S tem v zvezi je dala aretirati več sumljivih oseb, med njimi vodjo angleških fašistov Mosleya in nemškega emigranta kapitana Rintelena, vodjo nemškega vohunstva v Združenih državah med svetovno vojno. Angleške oblasti so aretirale tudi več članov irske republikanske garde. Nemške državljanke v Angliji so internirali. — **Američani** čedalje bolj propagirajo, da bi pomagali zaveznikom. Tako je v Čikagu 55 članov tamkajšnjega vseučilišča podpisalo brzojavko senatorjem države Illinois, da bi Združene države dale zaveznikom milijardo dolarjev posojila za nakup vojnih potrebščin. Hkrati zahtevajo, naj bi vlada izdala zakon, s katerim bi dovolili prijavljanje ameriških prostovoljcev za vojno službo na strani zaveznikov. — **Spremembe** v angleškem generalnem štabu so uvedli pretekli teden. Za šefa generalnega štaba je bil imenovan general Diehle, dosednji šef generalnega štaba general Ironside je pa postal vrhovni poveljnik kopenske vojske na Angleškem. — **Prezident Roosevelt** je imel te dni govor po radiu, v katerem je nastopil pri »slepim in gluhih, ki verujejo, da so Združene države materialno izolirane od evropskega spopada, in tistim strahopetcem, ki ne verujejo v ameriško vojsko. Poudaril je tudi, da je ameriška vojska odlično pripravljena. Zahteval je znatno pospeševanje oborožitve in naposled dejal, da morajo Američani graditi obrambni zid ne samo zase, temveč za ves človeški rod. V ljubezni do človeškega rodu naj Američani z njim vred prosijo Boga, da bi zacelil rane in omečil človeško srce. — **Anglija** skuša obnoviti svoja pogajanja z Italijo in Rusijo. V Rim je že prispela angleška delegacija, ki se bo pogajala pred vsem glede odprave blokade. Hkrati bodo reševali osnovna vprašanja sporov na gospodarskem področju. Listi naglašajo, da ni izključeno, da bi se zblížali tudi Italija in Francija. Anglija namerava po poročilih nekaterih nevtalcev opustiti nadaljnjo kontrolo nad italijanskimi ladjami. V rimskih diplomatskih krogih pa dvomijo, da bi dosegli zaželeni učinek in Italijo odvrnili od intervencije na

Parizani zavarovali proti plinskim in bombnim napadom.

Protiplinska obramba je odlično organizirana in zelo dovršena. Kakor hitro bi sovražnik napadel mesto s strupenim plinom, bi ves ta ogromni ustroj pričel delovati. Najprej bi poslali na ogroženo mesto poseben ambulanci avtomobil, ki je v njem tudi kemijski laboratorij. Kemiki v njem ugotove, kakšen plin je sovražnik spustil na mesto. Določijo tudi protioplino, to je plin, ki po svoji sestavi uničuje prvega. Razen tega pošlje protiplinska obramba v prizadete dele mesta ogromne škropilnice. S temi škropilnicami — samo Pariz jih ima sto — oblijejo vse hiše in ceste s posebno tekočino, ki strup absorbira. Tudi posebno za to službo izvežebani mestni čistilci — Pariz jih ima že zdaj 2500 — pomagajo pri tem delu.

Razen kemijskega avtomobila bi na kraj nesreče pripeljali kajpak tudi ambulanci avtomobili in pobrali zastrupljence. Odpeljali bi jih v posebne podzemeljske bolnišnice, pripravljene v vseh pariških okrajih. Te bolnišnice

so kar najmodernejše urejene in imajo po 200 postelj, po potrebi bi jih pa še lahko nekoliko razširili.

V teh bolnišnicah bodo zdravili samo tiste, ki so se zastrupili s strupenimi plini. Vsaka bolnišnica ima tri oddelke. V prvem zdravijo laže zastrupljene, v drugem tiste, ki so se zadušili, tretji oddelke je pa za tiste, ki so postali žrtve najhujšega strupa: iperita. Zrak v bolnišnici je pod pritiskom. To ima dve dobri strani. V bolnišnici bolniki laže dihaajo, razen tega pa ne more zastrupljeni zrak od zunaj vdreti v notranjost. V bolnišnici bi bolnike samo zaslišno ozdravili, potem bi jih pa odpeljali v druge, velike bolnišnice, zgrajene v okolici Pariza. Te moderne bolnišnice imajo pa po 3000 in še več postelj.

Vsaka pariška hiša — ali pa skoraj da vsaka — ima pravilno prirejeno klet proti letalskim napadom, podprto z oporniki in opremljeno s pravilnim zračenjem. Parižani so zdaj nekoliko bolj nestrani kakor meseca septembra in zato se kar v trumah vračajo v svojo ljubljeno prestolnico.

ker je belgijska vojska pustila sovražnika do Dunkerqua, za katerega so se borili. Vendar pa vlada in ves narod zaupata v junaške angleške čete.

UREDBA O ZATEMNITVI

V poslednji številki »Službenega lista« (25. maja) banske uprave dravske banovine beremo banovo uredbo o zatemiitvi. Uredba obsega 10 členov. Z zatemiitvijo se otežkoči let in orientacija sovražnim letalcem nad našim ozemljem. Vendar pa zatemiitve ne sme povzročiti zastoja v gospodarskem, javnem in zasebnem življenju in prometu. Zatemiitve odredi ban, če mu pa ne bi bilo pravočasno mogoče, mora vsakdo sam ukreniti vse potrebno.

V primeru mobilizacije ali vojne je zatemiitve stalna in traja vsak dan od sončnega zahoda do vzhoda. Zatemiitvevalne naprave morajo biti takoj pri roki, shranjene pa tako, da se ne kvarijo. Uredba določa stroške kazni za vsak prestop. Stroške zatemiitvalnih naprav nosijo tisti, ki so dolžni zatemiititi, če zakon ni določil drugače. Uredba govori nadalje o načinu zatemiitve. Iz zatemiitjenih prostorov ne sme prodrati na ulico niti en žarek. Javna razsvetljava mora biti tako zatemiitena, da je z višine 300 m nevidna. Uredba dalje določa način zatemiitve svetilk na vozilih, reklamne razsvetljave itd. Glede prometa je določeno, da morajo biti cestna križišča preplečkana na robovih z belo barvo, ki je vidna tudi v temi.

Novi kovanci po 10 din pridejo v promet 31. maja, in sicer bodo iz čistelega niklja. 31. avgusta bodo pa vzeli iz prometa vsi srebrni kovanci po 10 din in prenehajo biti zakonito plačilno sredstvo. Po preteku roka bo mogoče stare kovance zamenjati brez odbitka z novim denarjem še 6 mesecev pri blagajni Narodne banke in državnih finančnih ustanovah.

Nove zagrebške ulice bodo imenovale po slavni medicinski učenjakih, to so predlagali zagrebški zdravniki, včlanjeni v Hrvatskem društvu za zgodovino medicine. Pri tem pridejo v poštev posebno trije možje: Josip Zlatarović iz Zagreba, ki je bil profesor na Dunaju in je zdravil številne ugledne osebe in si kot zdravnik pridobil velike zaslugе; Janez Krstnik Lalangue, ki je bil po rodu Belgijec, deloval pa v 18. stoletju v Varaždinu in bil začetnik hrvatske medicinske

Posebno pazite kaj bolnik pije!

Pitje ni le za zdravega človeka zelo važno, temveč tudi za bolnika mnogo-krat važnejše od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim česče našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna

ono z rdečimi srci

Prospecte in vsa potrebna navodila pošljite gratis in z veseljem

Uprava zdravilnega kopališča
SLATINA RADENCI

strani zaveznikov, ki so jih poklicali na pomoč in ki so jim dolžni ostati zvesti. Iz tistih Belgičev, ki so v Angliji in Franciji, bo vlada organizirala novo armado in se znova postavila v bran sovražniku. Proglas belgijske vlade je v francoskem radiu prebral predsednik belgijske vlade Pierlot in je na koncu dejal: »Gre za našo čast, zato se bomo borili dalje, kajti izkazati se moramo vredne svojih prednikov.« Po dolgi seji je belgijska vlada položila venec pred spomenik pokojnega kralja Alberta. — **Predsednik angleške vlade Churchill** je v angleški splošni zbornici govoril o kapitulaciji belgijskega kralja. Poudaril je, da je belgijski kralj kapituliral brez vednosti angleških in francoskih poveljstev. Dejal je, da je položaj francoskih in angleških čet še težji kakor je bil prej,

Delo si je treba razdeliti

Najtežja dela je treba enakomerno razdeliti na vsak dan v tednu. Vsak dan morate eno uro ali vsaj pol ure počivati. To je odvisno od tega, koliko članov šteje vaša družina, in od vašega zdravja. Izogibajte se preveč utrudljivemu delu. Naj vaši otroci sami skrbijo za svoje sobe, naj sami pripravljajo svoje postelje, pospravljajo v omare svoje obleke in druge stvari. Naj vam čistijo zelenjavo. Pa tudi različne druge reči lahko otroci delajo. Rajši se držite izreka, da »mama ni treba pomagati otrokom pri njihovem delu, pač naj pa delo tako razdeli, da bo vse o pravem času končano.«

Ali dovolj jeste in ali je vaša hrana dovolj močna, kadar imate kakšno težje delo, kakor je na primer pranje perila, in ali se pri tem prehitro utrudite? Če se prehitro utrudite, morate med dvema obedoma nekaj jesti, kadar pa opravljate težja dela, morate toplo južnati. Fizično delo utruja mišice, kar je običajno neškodljivo, vendar pa ne smemo pretiravati. Telesu je potrebna pobuda za kroženje krvi, to pa dobite med fizičnim delom.

Stanovanje naj bo zmerom dobro prezračeno. Vлага in toplota zraka v

sobi igrata veliko vlogo. Temperatura naj se giblje od 18 do 20 stopinj Celzija, vlaga naj znaša od 40 do 60 odstotkov. Zaradi zdravstvenih razmer je dobro imeti v hiši priprave za merjenje toplote in vlage.

Stopnice najbolj utrujajo

Hoja po stopnicah zahteva od nas petdeset odstotkov več energije kakor običajna hoja. Če imate pralico v prizemlju, morate perilo zbrati in vsega hkrati nesti dol. Umazano perilo, ki ga odlagate, zbirate na določenem mestu in kadar imate pot v klet, ga nesite s seboj, ne pa, da bi nalašč za posamezne kose hodili po stopnicah. Ko perilo zlikate in zakrpate, porazdelite vse tisto, kar je treba nesti v prvo nadstropje, da nesete vse hkrati.

Utrudite se pa lahko tudi od premočne ali prešibke svetlobe.

Zenska naj se svobodno giblje

Vaša živahnost in okretnost je pogosto odvisna od vaših oblik. Gospodinje ne smejo nositi predolgih namanic, ki bi sleherni trenutek utegnile zdrti z ramen, močno stisnjene pas in obleke, v katerih se ne morejo prosto gibati. Gospodinja mora imeti preproste, a udobne obleke in čevlje

Proti prehladu lahko vzamete 1-2 ASPIRIN tablete

Ni drugega zdravila po imenu »Aspirin«, temveč edino-le »Bayer«-jev Aspirin.

Opel. reg. pod 5 br. 37692 od 22. XII. 1939.

književnosti; Djordje Baglivi iz Dubrovnika, ki je bil v 17. stol. profesor medicine v Rimu in drugih italijanskih mestih.

Vrelec podzemne slane vode so našli v bližini Vršca, severno od Pančeva. Ta voda vsebuje tudi velik odstotek joda. V okolici mesta, kjer je bilo nekaj lako imenovano belo slovansko morje, so izsledili tudi velike množine metana, iz katerega bodo lahko pridobivali več kalorij tople kot iz najboljšega premoga. Morda bodo tukaj odkrili še nafto.

Pasi kontinuas so zaradi stekline v Hrastniku-Dolu uvedli še v trboveljski občini. Psi morajo biti stalno priklenjeni, mačke zaprte in zavarovane. Psi na prostem morajo imeti nagobčnike. Vsako sumljivo obolenje psov morajo lastniki takoj javiti občini ali sreskemu načelstvu. Tudi v javne lo-kale psom vslop ni dovoljen. Prestopke bo oblast strogo kaznovala.

Lahko krvavenje iz prenežnih dlesni (sluznice) prepreči zdravilna PARADENTIN krema za čiščenje zob in masiranje zobnega dlesna. Glavno skladišče Drogerija Gregorič, Ljubljana.

Nove znamke »za našo dečo« je letošnja izdala jugoslovanska unija za zaščito dece. Te znamke se prodajajo od 1. maja do 31. avgusta na vseh poštah uradih. Ves dobiček, ki ga bodo imeli pri teh znamkah, gre za dečje ustanove in zato pričakuje unija, da jih bodo posebno letos ljudje veliko kupovali.

S 1. junijem dobimo stalno letalsko zvezo Splita s Sarajevom, Zagrebom in Beogradom. Od Splita do Zagreba bo stala vožnja 450 din, od Splita do Beograda 700 dinarjev, od Splita do Sarajeva pa 350 dinarjev. Vsak dan razen ob nedeljah bo letalo krenilo ob 630 jutraj iz Zagreba v Split, ob 750 bo pa iz Splita odletelo proti Sarajevu. Ob 850 jutraj bo letalo krenilo iz Sarajeva proti Zagrebu. Iz Sarajeva bo pa prav tako vsako jutro ob 855 letalska zveza z Beogradom.

OKVIRJI
za
SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE,
KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova 4

Listek »Družinskega tednika«

Varujte se prevelikega napora!

Hoja po stopnicah, pripogibanje in iztegovanje gospodinje najbolj utrujajo

Glavno je, da si zna gospodinja delo razdeliti in da je zdrava. To sta pogoj, da se preveč ne utruji in da je nekaj več od dobre kuharice ali dobre sobarice, da je dobra gospodinja. Pred vsem si oglejmo glavne vzroke, zaradi katerih se žena v gospodinjstvu utruji. Šele potlej se boste utegnili osvoboditi nepotrebnega utrujanja, tako da boste spremenili svojo držo, svoje navade in nekatere podrobnosti pri vodstvu gospodinjstva.

Če kdo ljubi svoje delo, ga to delo ne bo tako utrujalo kakor pa delo, ki mu je zoprno. Zdravje je v vseh primerih v vsakem načrtu vodstva gospodinjstva na prvem mestu.

z nizkimi petami, ki ustrezajo njeni hoji. Nekdo je rekel: »Imeti morate udobne čevlje in udobno posteljo, kajti v njih prebivate štiri in dvajset ur časa na dan.«

Dober odmor čez dan pomaga proti utrujenosti. Navaditi se morate, da sleherni dan počivate ob določenem času. Pijte dovolj tekočin in skrbite zato, da jeste zmerom ob določenem času. K jedi po možnosti pripravite še dve vrsti zelenjave in sadja. Eno vrsto sadja in eno vrsto zelenjave pojedite presne. Kozarec tople vode pred malico tudi utegne veliko koristiti.

Doslej še nismo spregovorili o položaju telesa med delom; to zahteva od vas zdravlja in različnih priprav za domačo uporabo. Vstajanje, iztegovanje, sklanjanje, stanje in sedenje čez dan bolj utrujajo kakor delo samo.

Poskusi so pokazali, da človek med ležanjem porabi najmanj energije. Če sedite, porabite za 4 odstotke več energije kakor za ležanje, če stojite, porabite 12 odstotkov, če se pripogibljete pa 55 odstotkov več energije. Gospodinjinski del ne morete opravljati leže, lahko pa delo tako uredite, da sedite ali stojite in tako porabite manj energije, kakor pa če se gibljete.

VSAK TEDEN DRUGA

Kuhanja se uče zagrebski dijaki, ki so člani »Hrvatskega junaka«, da bodo na letnem taborenu znali pripraviti vsaj najnavadnejše jedi. Kuharskega tečaja se je udeležilo 14 dijakov in so vsi z uspehom napravili kuharske izpite. Dijaki so se pred vsem učili pripravljati močnata in jajčna jedila.

Sree ima na desni strani, vranico pa na levi Rade Slošič, ki živi v Šibeniku. Ko je bil še mornar v Buenos Airesu, ga je hotela kupiti neka medicinska ustanova, da bi ga vsak dan prikazovala znanstvenikom. Rade se takrat ni hotel prodati, zdaj mu je pa že žal, ker nima v Šibeniku nobenega posla, čeprav je kuhar, lekarniški pomočnik, mesarski pomočnik in mornar.

Lobanjo si je prebil 18letni Benedikt Albin, delavec v banovinskem kamnolomu v Kamni gorici. S prijatelji se je peljal s kolesom iz Zgornje Dobrave proti Mišatam, pa je na ovinku tako nesrečno padel, da je z glavo zadel ob skalo in si je prebil lobanjo. Prepeljali so ga k zdravniku, ki mu je dal prvo pomoč, kljub temu je pa delavec naslednji dan izdihnil.

Strela je ožgala 16letnega hlapca Jožeta Špenka iz Vodice. V hudi nevihti je nesel domačin na polje dežnik. Ker je nevihta zmerom bolj divjala, se je skrivil pri znamenju. Prav v tem trenutku je pa tresčilo v znamenje in je strela močno ožgala tudi mladega hlapca.

V Zagrebu bodo ustanovili policijsko šolo, ki jo bo obiskovalo 250 tečajnikov. Pozneje bo v njej prostora za 300 redarjev-pripravnikov. Sploh bodo v Zagrebu povišali število redarjev. Zdaj jih ima Zagreb 930, dobil jih bo pa še 300. Policijsko šolo, ki je gotovo zelo velike važnosti, bodo odprli 1. junija.

Drzen napad sta izvršila neznana roparja na industrijo Emila Bachmanna in njegovo družino pred lesenim mostom, ki drži čez prekop Crnajo blizu slavonske vasi Gaje. Ko je industrije privozil z avtomobilom do mostu, sta iz zasede začela streljati na avto dva razbojnika. Čez most sta položila deblo, tako da je moral industrije avto ustaviti. Razbojnikoma je moral izročiti 650 dinarjev, ki jih je imel s seboj, šele potem je lahko nadaljeval pot.

Svoj naravni izhod na morje bo dohila Bosna z novo železniško progo od Metkovića do Ploč, kjer bodo zgra-

Skrbite na primer zato, da lupite povrtnino sede, prav tako ko pripravljate jedi, ko krojite, pomivate in likate. Dela, ki jih morate opravljati s toje, so: snajenje sob, pranje in obesanje perila in obleke. Vsakdanje brisanje prahu, pometanje in kuhanje tudi zahtevajo pripogibanje. Vse to zahteva od vas pripogibanje in vzdrževanje telesa, s čimer potrošite največ energije. Kako boste opravljali ta dela, da se boste pri tem najmanj utrudili?

Da si delo olajšate, je potrebno, da so stvari, pri katerih delate, v primeri višini. To so pred vsem korito za pranje, deska za likanje, miza za pripravljanje jedil, polica in jedilna omara. Najbolje je, da so vse te stvari v takšni višini, da se vam ni potrebno sklanjati ali iztegovati, če jih hočete rabiti.

Da dosežete ustrežajočo višino, posamezne kose pohištva podložite ali pa poleg njih postavite majhne police, na katere boste lahko stopili. Najbolj se utrudijo tiste gospodinjice, ki zmerom hitijo in se utrudijo prej, preden končajo svoje delo. Delo opravljajte z normalno hitrostjo in od časa do časa počivajte. Tako boste lahko kar največ storili.

Hygeia, Cikago.

dili novo morsko pristanišče. Nova proga bo dolga 25 km in bo vezala vso Bosno z morjem, tako da bodo iz Bosne lahko izvažali vse bogate proizvode na morje in od tam v svet. Proga teče večinoma ob reki Neretvi, v novem pristanišču bodo pa tudi zgradili 355 m zidano obalo, ob kateri bo morje globoko 10 m. Poleg tega bodo morali obalo še očistiti, tako da bodo tukaj lahko pristajali tudi večji parniki. Vsa dela morajo biti gotova leta 1942.

V Beograd so prispeli madžarski avtomobilisti in si kot gostje beograjskega avtomobilskega kluba ogledali mesto. Oplenac, pa tudi na grob Neznane junaka na Avali so položili venec. Beograjčani so njim na čast priredili te dni nekaj zabav.

Svojo spomenico so poslali hrvatski hotelirji banu dr. Subašiću, pa tudi finančnemu ministru. Tožijo o slabih zaslužkih, ki jih imajo letos posebno zaradi pomanjkanja tujkega prometa, ki ga je vojna popolnoma ustavila. Ker so po večini močno zadolženi, denarni zavodi pa odločno zahtevajo plačevanje posojila, prosijo, da bi oblast izdala potrebne ukrepe za zaščito hotelirjev.

50 sarajevskih trgovcev se bo maralo zagovarjati pred sodiščem, ker so kršili predpise o nadzorstvu cen. Blagu v izlozbi niso napisali cen in so lo potem spretno izrabljali pri strankah, ki niso vedele pravih cen. Zdaj bo sodišče odmerilo denarno in zaporno kazen kar 50 sarajevskim trgovcem, ki so na ta način izrabljali revno ljudstvo.

O prehrani. Otroci pogosto hrano odklanjajo. Neradi jedo. Jočejo. Zdravilo je preprosto. Otrok mora postati lačen. Če noče jesti, ga ni treba siliti. Za takšne otroke je mlečna otroška moka »Bracon« idealna hrana, ker je nikoli ne odklanjajo.

Obvezno cepljenje proti davici je odredilo mestno poglavarstvo na podlagi zakona o zatiranju nalezljivih bolezni. K temu cepljenju morajo starši pripeljati vse otroke od dopolnjenega 2. do 10. leta. Cepljenje šolske mladine bo v šolskih prostorih, mladostniki morajo pa starši pripeljati do 6. junija na mestni fizikat v Mestni dom. Cepljenja bodo oproščeni samo tisti otroci, ki bo pri njih zdravniška preiskava ugotovila zadosten razlog opustitve. Cepljenje se bo izvršilo trikrat zaporedoma, in sicer v presledkih po 15 dni. Neopravičen izostanek ali prekinitev cepljenja bodo oblasti strogo kaznovali.

26 let je stara goska posestnika Luka Subnježića iz Starega Vrbasa. V 20 letih svojega življenja je podarila življenje kar 300 kljunom. V Starem Vrbasu jo ljudje poznajo pod imenom Milka. Ker so gospodarji pomrli že vsi otroci in žena, mu je edina prijateljica še goska, ki ga povsod spremlja. Kadar gospodarja ni doma, nadomešča psa čuvaja in prhuta in gaga, kakor hitro zasliši kaj sumljivega.

Z avtomobilom je zavezil v potniški vlak inž. Zlatko Najžer iz Maribora. Na železniški progi Grobelno-Rogatec-Krapina je okrog 11. ure njegov avto pripeljal do železniške proge. V vozilu sta bila samo sofer in inženir Najžer sam. Takoj ko je avto pripeljal do srede proge, je privozil vlak in ga zajel. Inž. Najžerja je vlak strašno razmesaril, soferju se pa na srečo ni prav nič pripetilo. Nesreča se je najbrž zgodila zato, ker na tem prelazu ni železniških zapornic.

Na Gorjancih bodo naselila oblastva vse cigane, ki se potikajo po Dolenjskem. Posebno okrog Novega mesta so se cigani zadnje čase močno razširili. Kmetje seveda zaradi tega večkrat trpe škodo. Včasih pride celo do pretepev. Tako je posestnik Anton Koračin zagledal na svojem travniku ciganskega konja. Poklical je cigane in zahteval, da konja odpeljejo. Takoj se je vnel prepir in kmalu so cigani posestnika tako pretepli, da se je zgrudil na tla. Cigane so zaprli, posestnika so pa odpeljali k zdravniku. Zdaj bodo skušali cigane preseliti in jih prisiliti, da se bodo lotili kakšnega poštenega dela.

Turški top iz 16. stoletja so odkopali v Petrinji na Hrvaškem, ko so kopali zaklonišče proti letalskim napadom. Najprej so našli na čev starega topa, potem so pa izkopali ves top, ki izhaja iz 16. stoletja, ko so Turki oblegali hrvaška mesta. Top so spravili v mestni muzej.

Za vse žene in dekleta! Zakaj kupujete drage kuharske knjige, ko pa dobite za din 10— zbirko preizkušnih receptov, ki jih je pisala poklicna kuharica po lastnih dolgoletnih izkušnjah? Razne juhe, navadne in pikantne omake, od navadne pečenke do najfinerje mesne specialitete, od navadne močnate jedi do najfinerje torte, razno pecivo za vse prilike, razne likerje in barske pijske ter razne druge domače in tuje specialitete lahko skuha po tej knjigi okusno vsaka žena in dekle! To vam jamči pisateljica knjige, ki je kuhala v prvovrstnih restavracijah in hotelih in ki je prebrodila že pol sveta. Kuhajte po teh receptih in vaša družina bo z vašo kuhinjo zadovoljna. Nakažite din 10— na račun Poštne hranilnice št. 14.259 ali pa pošljite v znakah na spodnji naslov in pošljem vam knjižico poštne prost. Deziderij Mizerić, Zidani most št. 6.

Bolgarski gospodarstveniki so obiskali v Novem Sadu X. mednarodno razstavo in sejem plemenske živine, ki so jo vzredili mali in srednji posestniki, organizirani v živinorejskih združenjih in združenjih organizacijah. Bolgarskim gospodarstvenikom so priredili lep sprejem. Vodil jih je predsednik Kmetijske zbornice v Sofiji Ivan Nikolov. Bolgarske gospodarstvenike je sprejel tudi ban.

Po 25 letih se je vrnil iz Rusije v Ado pri Srbobranu Joca Marjakov, ki so ga ob koncu leta 1914. pri Radomu ujeli Rusi. Ko je šel v vojno, je imel doma ženo in poldrugo leto starega sina. Ko se je pa pred dnevi vrnil domov, je našel prav toliko starega vnučka, sinovega sina, ki je že nekaj let poročen.

Stavo je plačal z življenjem neki trgovec iz Vršca, ki se je bahal, da lahko prenese ogromno količino alkohola. S svojimi prijatelji je stavil za 20 din, da bo izpil na en dušek liter žganja. V resnici se mu je posrečilo izprazniti steklenico v nekaj minutah, toda ko se je vračal domov, mu je postalo nenadno slabo in se je onesvestil. Prijatelji so ga prenesli na dom, kjer je čez dve uri umrl zaradi zastrupljenja z alkoholom.

70letnega starca so pokopale razvaline porušene hiše v Novem Futogu pri Novem Sadu. Pri zadnjih poplavih je hiša Franca Dellinga močno trpela, vendar je pa mislil, da je prebivanje v njej še varno. Pred dnevi se je pa hiša nenadoma zrušila in pokopala pod ruševinami ubogega gospodarja.

Če verjamete ali ne

Triletni Mohamed Idriz, sin orožniškega narednika Ahmeda Idriza iz Prekoje pri Drvaru v Bosni, je zelo pameten otrok. Že zdaj, v svoji nežni mladosti, se je naučil brati in pisati. Otrok je izredno bistroumen in zelo ukažen. Hudo rad se pogovarja z ljudmi in hoče vedeti vse mogoče in nemogoče. Sleherna stvar ga izredno zanima.

Pred kratkim so v Rimu doživeli nenavaden primer, ki je zbudil izredno pozornost med poštenimi ljudmi. Ko je namreč svetilničar v cerkvi sv. Petra blagoslovil mladoporočence, je priletel v katedralo skozi neko okno čisto bel golob. Nekajkrat je obletel veliko kupolo, potlej se pa spustil na baldahin, tik nad glavo sv. očeta. Golob je ostal miren med vsem papeževim govorom; šele potlej pa, ko se je cerkev izpraznila, je tudi golob odletel skozi neko okno. Novica o nenavadnem dogodku se je hitro razširila med ljudmi, ki so temu znamenju marsikaj pripisovali.

V Los Angelesu v Ameriki imajo sodniki opravka s kaj nenavadnim procesom. Neka mlada Italijanka namreč toži neko poročnišnico, da ji je zamenjala otroka. V svoji tožbi je tožiteljica navedla, da so v poročnišnici zelo malo pazili na novorojenčke. Bolničarke so jih prenašale sem in tja, ne da bi dosti pazile, kje so kakšnega vzele. Tako trdi mlada mati, da je imel njen otrok svetle lase in široka usta, čez nekaj časa ji je pa bolničarka prinesla otroka s črnimi lasmi in majhnimi usti. Mlada mati zdaj zahteva nazaj svojega otroka ali pa odškodnino pol milijona dolarjev. Proces še ni končan; ni znano, ali bo mlada mati s svojo zahtevo prodrla.

Podzemne hodnike so našli pri Bihaću, ko so razkopavali neko zemljišče. Odkrili so okrog 5 km podzemskih hodnikov iz rimske dobe. Hodniki so najbrž obsegali vse mesto.

Požar je povzročil milijonsko škodo v tekstilni tovarni Menčikov v Starem Bečeju. Požar je izbruhnil v oddelku za barvanje, ki je bilo v njem za pol milijona blaga. Ta oddelk je tudi povsem pogorel. Vrednost tovarne znaša okrog 20 milijonov din.

Kazenski odsek je sestavljen v finančnem ministrstvu na podlagi zakona o organizaciji finančne uprave. V njegovo območje spadajo: razsodbe, sklepi o vseh devizno-valutnih prestopkih, odgovori državnemu svetu na posamezne odloke o tožbah in vsi ukrepi za zavarovanje plačila izrečenih kazni.

Neznani zločinec je streljal s samokresom na trgovsko vajenko Zinko Furlanovo iz Trbovelj. Dekle je zvečer sedelo v sobi pritičnega stanovanja, ko se je nenadno ob oknu prikazala temna postava. V naslednjem trenutku je že neznanec ustrelil in zadel dekle v glavo, kjer je kroglja obšla. Prepeljali so jo v bolnišnico.

Pišmorce so se spet pojavile v okolici Murske Sobote in so naredile že precej škode raznim kmetom. Neki kmet je že dolgo dan za dnevom pogrešal piščance, dokler ni končno iz-

Dobro poznana

kvalitetna cikorija

ZRCALO naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Na ulici

Ulica sv. Petra je ozka in vse prej kakor primerna za tako velik promet, kakor je zdaj. Tudi pločniki so ozki, tako da se le s težavo izogibaš. Pred kratkim sem bil opoldne, ko je osební promet največji, pričal naslednjega prizora: Po levi strani pride gospa z otroškim vozičkom. Mimo vozička je nemogoče drugače, kakor da stopiš s pločnika na vozno pot. Tam sta bila pa dva voznika. Za gospo sta šla dva možka, ki sta jo hotela vsakako prehiteti, kar je pa bilo nemogoče. Tega je bila seve kriva gospa z vozičkom.

»Ta bi pa lahko svojo prtljago pustila doma,« se je oglašil eden, toda tako glasno, da smo ga vsi slišali. Tudi mati z otrokom je slišala ostro zbadljivo. Brez besede, kakor da zbadljivke sploh ne bi bila slišala, potisne voziček tesno k zidu, se obrne h gospodu in vlnjudo reče: »Prosim.« In kako je drugod, po drugih mestih, pri drugih narodih? Mati, ki gre z otroškim vozičkom čez cesto, ustavi ves promet. Nikomur se ne zdi to kaj nenavadnega. Spoštovanje materinstva je tu pač višje kakor pri nas.

Z. M.

Skoraj neverjetno

Inštruiram deklico zelo premožnih staršev. Bleda in slabotna je, kakor da bi ji manjkalo najpotrebnejše hrane. Samo po pol ure se učiva in že je vsa izmučena. Tudi o glavobolu toži.

Nekega sončnega popoldneva jo povabim na sprehod. »Na sonce ne smem, me še huje glava boli, pa tudi mama me ne pustí na sonce,« se je opravičevala. Šli sva v gozd, da sva bili na zraku, kajti zrak je najboljši zdravnik za glavobol. Še preje je stekla domov prosit mamo dovoljenja, da sme z menoj na sprehod, in po južino.

Steče domov in se vrne z južino — vrečico bonbonov. Radovedna jo vprašam, kaj je kosila in kaj večerjela. Naštela mi je najrazličnejše vrste klobas in mesnih izdelkov, najfinerjega peciva, tort in drugih sladlic.

Povsod se poudarja higiena in sport, a vendar so še ljudje, ki s pomehuževanjem ubijajo svoje otroke.

J.

Stari štajerec

V vlaku, ki je peljal na štajersko, sem poslušal razgovor med priletnim gospodom in gospo. Gospod je krepko podcenjeval današnjo mladino, češ da je bila mladina v starih časih, ko je bil še on mlad, vsa drugačna.

»Danes ti gre mladina samo še v tisto gostilno, kjer sta godba in ples. Kakor hitro godci zaigrajo, je že vse na nogah, nobenega ni več pri mizi. Vsak fant pograbi svojo deklino in gre plesat. Ko pa muzikantje utihnejo, je vse tiho kakor v cerkvi. Od vseh sem bil jaz, stari ded, najbolj glasen. Da bi bil kdo pijan, to pa sploh ne. Pa kako, za vraga, če ti sedi cel večer pri brizgancu, kislí vodi ali malinovu.«

Po tistem sem se smejal temu razočaranemu gospodu in se čutil polhvaljenega. Le škoda, da ni vsa današnja mladina taka, kakršna je bila v obeh tega nekoliko staroverskega štajerca!

Sodobni mladenič.

Slava in tragika velikega umetnika

Stoletnica smrti Nikolaja Paganinija

Človek, ki so ga pokopali šele 56 let po smrti

Bilo je 27. maja 1840. Po Nici je završalo. Bliskovito se je razširila vest, da je za vedno zatisnil oči najslavnejši violinist vseh časov, Nikolaj Paganini.

Pred gradom velikega umetnika so se začele zbirati ženske in starci. Srditi pogledi so se obračali proti poslopju.

»Na naši zemlji ga ne smejo pokopati! Kajti on je prodal svojo dušo hudiču.«

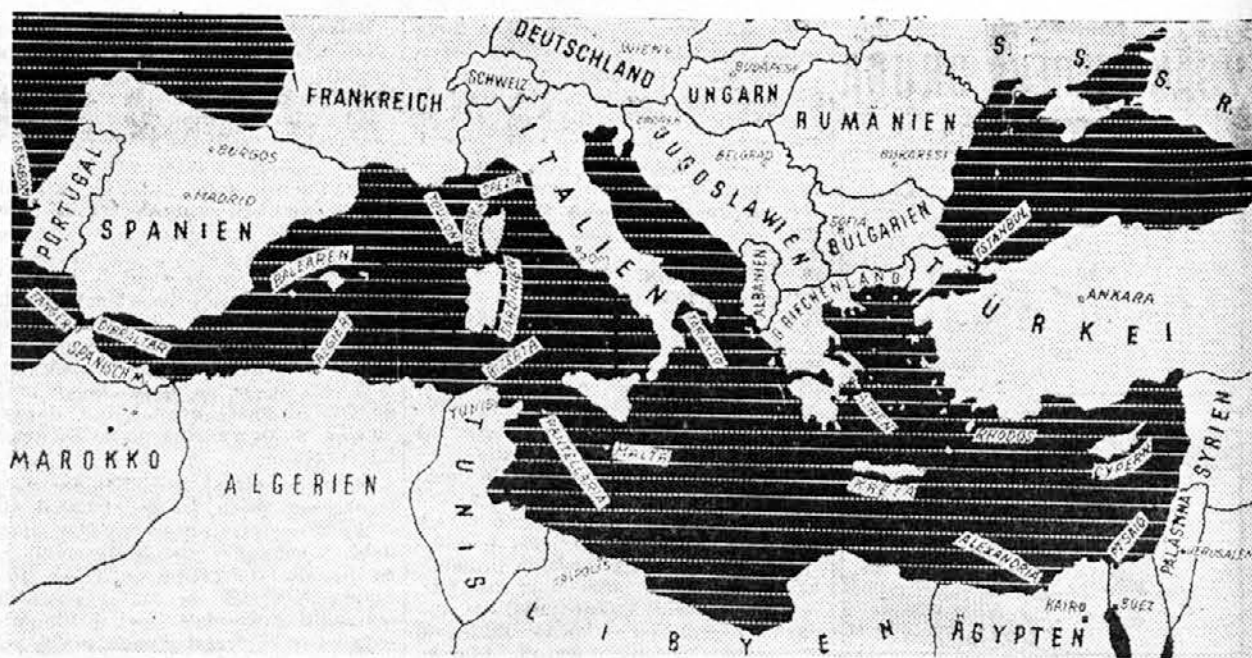
In tako se je zgodilo. Slavni virtuoz ni mogel najti pokoja dolgo časa. Duhovščina v Nici ga ni hotela pokopati. Tudi pritožba Paganinijevega sina Ahila pri škofu ni pomagala. Še celo pri papežu je bil ves trud zaman. Njegovo truplo so morali balzamirati in so ga položili v prazno sobo bolnišnice v Nici. Po štirih letih so ga prepeljali v Genovo, čez leto dni pa v Paganinijevo hišo v Gayonu. Šele od tod so truplo prenesli in položili v zemljo na pokopališču v Parmi. Bilo je to leta 1896, torej 56 let po Paganinijevi smrti.

Paganini se je rodil 27. oktobra 1782. v Genovi. Ze kot otrok je pokazal veliko nadarjenost za violino. Prav kmalu jo je tako dobro obvladal, da je njegov oče začel sinov dar izkoriščati. Kaj kmalu je mladi Nikolaj zaslovel ne le v Italiji, ampak po vsem

svetu. Nastopal je na turnejah po največjih evropskih mestih in povsod žel velike uspehe. O njem so splošno govorili, da je njegova umetnost nadnaravna in da mora biti v zvezi z vragom. Zato so njegove koncerte obiskovali ne samo zaradi tega, da bi poslušali čarobne glasove njegovih gosli, ampak še bolj zato, da bi videli njega. Njegova zunanost je bila zares nenavadna. Izraz je imel skoraj demonski, njegove oči so pa imele, kakor pripovedujejo, hipnotično moč.

Malo pred svojo smrtjo je koncertiral v Londonu. Kritika ga je seveda hvalila v superlativih, zraven je pa namignila, da Paganinijeva umetnost že ni več človeška. Nekdo je po koncertu izjavil:

»S svojim igranjem nas je spravil v ekstazo. Zenske so jokale in omedlevale. Moški so bili popolnoma preplašeni in polastil se jih je krč. Paganini zna tako igrati, da se poslušalec nekaj časa smeje, zatem pa joče. Čudovito obvlada lok. Njegova godba se smeje, potem joče, zatem spet vzdihuje, zmožna je pa tudi najhujšega izliva sovražstva. Nihče ne bi verjel, da je na svetu človek, ki lahko tako igra. Skoraj bi moral dvomiti, ali je to živ človek iz mesa in krvi. Nič čudnega bi ne bilo, če bi se pokazalo, da je to le duh z drugega sveta.«

Položaj v Sredozemlju je že dalj časa negotov. Na zemljevidu vidimo postojanke vesil v Sredozemskem morju.

Palvora je vrgla zato Jeanni kozarec v obraz. Jeanne je pa vzel mačko in jo namerila na Palvoro. Mačka je namesto v Palvoro zletela skozi stekleno okno v sosednjo sobo, kjer je spal pes Toots. Toots je ugriznil mačko, mačka je opraskala Palvoro, Palvora je Jeanni pripeljala zausnico. Jeanne jo je z zadavljeno pedgano udarila nazaj, pri tem so pa pohodili spet enega mladiča. Ko sta Jeanne in Palvora razbili še en kozarec, so stanovalci hiše poklicali policijo.

Palvora in Jeanne sta morali v bolnišnico, psa in mačko so preiskali, a morebiti nista stekla, policisti pa, ki so zgodbo razvozljali, menijo, da bi zdaj potrebovali večtedenski dopust, da bi se nekoliko oddahnili od zapletene zgodbe.

S tem vprašanjem so se bavili že največji angleški filologi, dokler niso s pomočjo zgodovinskih zapiskov prišli do pozitivnega rezultata. Priimka Atkins ne srečujemo v Angliji tako pogosto kakor na primer Smith in zato se je vsem filologom le čudno zdelo, da uporabljajo tako redek priimek tako na »debelo« in to še celo za vojaka.

V devetnajstem stoletju je obstajala priročna knjižica, v kateri so bili osnutki za dopisovanje z višjim poveljstvom. V teh osnutkih sta se uporabljala ime in priimek Tomaž Atkins kot označba za nekega vojaka, za katerega gre v teh pismih. Na ta način se je ime iz devetnajstega stoletja razširilo kot skupno ime za angleškega vojaka, toda samo v skrajšani obliki »Tommy«.

Anglija in Francija bosta izdali enake znamke

London, maja.

Londoni časopisi poročajo, da je poštni minister g. Morisson na banketu britanskega filatelističnega društva v Londonu omenil, da bosta Francija in Anglija v teku letošnjega leta izdali enake poštne znamke. Znamke bodo narejene po istem načrtu. Obe državi hočeta na ta način manifestirati enotnost svojih idealov.

Obe državi pa ne bosta izdali samo ene znamke, temveč bosta znamki narejeni po skupnem načrtu, vendar bo imela britanska znamka označeno britansko valuto, francoska pa francosko. Te znamke bodo dvakrat večje od sedanjih. Najbrže bodo ostale v prometu med vso vojno.

Zgodovina tiska slovanskih narodov

Praga, maja.

Ob 500 letnici iznajdbe tiska je češka revija »Slavische Rundschau« izdala prvo dvojno številko svojega dvajsetega letnika kot zbornik, posvečen tisku slovanskih narodov. V nekaj člankih so opisani začetki tiska pri posrednih narodih.

Dr. Oton Berkopec je obdelal začetek tiska pri Južnih Slovanih in pregledno podal vse rezultate do zdaj raziskovanja, obenem pa poudaril, da bodo nova raziskovanja prinesla svež material, kar se pa najbolj tiče izvorov v beneških arhivih. Članek je ilustriran z reprodukcijami drugega lista »Osmoglasnika« iz leta 1494., naslovnih strani dveh Trubarjevih del in

strani bolgarskega »Abagara« iz leta 1651.

O početku tiska na Češkem in Moravskem, kjer je izšla 1468. leta prva tiskana knjiga v slovanskem jeziku, piše A. Cisařova-Kolářova. V zborniku je tudi pregled prvih poljskih tiskanih knjig. Orisano je zatem tudi ozadje prvih korakov tiska pri Vzhodnih Slovanih. V zadnjem članku je profesor Pražak sestavil podatke o starih slovanskih knjigah.

Predober prodajalec

Rim, maja.

Pred kratkim so v Rimu prijeli nekoga prodajalca sesalcev za prah. Vzrok je bil kaj nenavaden: njegovo blago je bilo prepoceni, zato so ljudje

Švica je pripravljena na vse. Gornja slika nam kaže švicarskega zveznega prezidenta Pilet-Golaza in švicarskega vrhovnega poveljnika generala Guisana pri obhodu čete v Lausannu.

menili, da nekaj z njegovim blagom ne more biti v redu.

Preiskava je pa ugotovila, da so možu delali krivico. Narobe, njegovo blago je bilo res dobro. Ko je zapuščal hišo čuvarjev javnega reda, je bil prodal po en sesalec za prah policijskemu naredniku in trem stražnikom.

Nov hram boginje Here

Rim, maja.

V arheološkem predelu pri Pestu v zahodni Lukaniji so našli znamenito izkopanino. V okolici Tora so odkrili neki hram, ki je iz 4. stoletja pred Kristusom in o katerem sta že pisala Plinij in Strabon.

Ta hram je po trditvi gornjih rimskih zgodovinarjev osnoval Jazon in ga posvetil boginji Heri. Nemški srednjeveški zgodovinar Cluverius in italijanski zgodovinar Antonini omenjata tudi v svojih delih Herin hram. S tem novim odkritjem je razjasnjena dekoracija, ki je sestavljena iz 36 metop, ki so zgrajeni v grškem arhaiskem slogu.

Te metope, ki so ogromne, predstavljajo posamezne prizore iz bajeslovja o Herkulu in imajo veliko umetniško in materialno vrednost, ker so edini primer te vrste, ki so ga našli na grških hramih v Italiji.

Babica s tridesetimi leti

Newyork, maja.

Najmlajša babica na svetu je prav zanesljivo gospa Ela Cheffyjeva iz Providence v Združenih državah, ki je te dni praznovala svoj trideseti rojstni dan. Poročila se je, ko še ni imela niti štirinajst let. Z osemnajstim letom je imela že pet otrok.

Njena najstarejša hči Lidija Grefits ima zdaj sedemnajst let, njen mož ima dvajset let. Te dni je rodila hčerko, ki se lahko pohvali, da ima najmlajšo babico na svetu.

Cesta na Alasko

Newyork, maja.

Ameriške vlada je v soglasju s kanadsko vlado sklenila, da bo kakor

Kljub nemirnim časom so v Združenih državah sklenili, da bodo tudi letos križarile v severnem Atlantiku jedne patrulje za varnost mednarodne plovbe; te patrulje imajo nalogo, da obveščajo trgovske ladje o nevarnosti ledenih gor. Na sliki vidimo takšno patruljo, ko opazuje neko ledeno goro.

hitro mogoče zgradila veliko cesto do Alaske. Pri zadnjem sestanku je kanadski ministrski predsednik Mackenzie King pregledal z Rooseveltom načrt, o katerem so že dolgo časa razpravljali.

Cesta bo stala 14 milijonov dolarjev (okrog 700 milijonov dinarjev). Dolga bo 1900 kilometrov in bo delno držala čez kanadsko ozemlje. Velik je strateški pomen te poti, saj bo omogočila ameriškega vojaštva prehod do Beringovega preliva. Nič manjši pa ni gospodarski pomen te poti. Vezala bo Alasko, pokrajino Yukon in severozahodno Kanado.

Znano je, da so Združene države začele že pred nekaj leti Alasko naseljevati s kmetovalci. Ko bo velika cesta končana, se bodo pa še lažje naseljevali.

Kitajci so si preveč podobni

Milan, maja.

Evropci se pri srečanju s sinovi Daljnega Vzhoda kaj lahko zmotimo, če se preveč zanašamo na svoj »spomin«. Da se pa človek utegne pri tem zaplesti tudi v neprijetno zadevo, vam bi utegnil povedati neki milanski trgovec, ki je prisegel, da ne mara nikoli več imeti opravka z Azijati.

Pred kratkim je namreč stopil v njegovo trgovino neki Kitajec — v milanskem predmestju jih je zelo veliko — in je zahteval škatlo sardin. Ker je pa trgovec stregel ravno nekega drugemu odjemalcu, je Kitajec segel po najbližji sardinski škatli in jo vzel. Rekel je, da se bo z denarjem »takoj« vrnil in je izginil hitreje, kakor se je mogel trgovec zavedeti. Nazaj je pa očitno pozabil priti.

Drugi dan je pred njegovim trgovskim pultom stal spet neki Kitajec. Trgovec je kar porumenelo pred očmi in ko je mož zahteval škatlo sardin in hkrati položil na mizo novce za 5 lir, je bil trgovec prepričan, da ima pred seboj zastojkarja prejšnjega dne. Saj ga je tudi takoj »spoznal«: imel je modročrne lase, rumeno polt, poševne oči... Brž je zgrabil novce, mu dal 20 centezimov nazaj in dejal:

»Dve škatli sardin, ena včeraj, ena danes — 4 lire 80 centezimov!« Komaj je izpregovoril, že se je tega kesa. Obdolženi Kitajec je namreč začel tako kričati, da so ljudje kar v trumah začeli skup dreti. Začelo se je prerekanje. Kaj naj bi trgovec navedel v dokaz? Da je tatu »spoznal«?

Ker so črnolasi, rumenopolti in poševnooki vsi Kitajci, kar jih živi na svetu, je kmalu sprevidel svojo krivdo. Mož ni maral, da bi ga sodišče obdolžilo zaradi žaljenja časti niti zaradi oviranja prometa. Vrnil je Kitajcu njegov denar, hkrati je pa prisegel, da ne mara nobenemu Kitajcu več prodajati sardin.

Zapletena zgodba

Boston, maja.

V Bostonu v Združenih državah se je pripetilo nekaj čudnih neizgov, ki so med seboj tako zapletene, da je najbolje, če jih naštejemo kar po vrsti.

18letna Jeanne Scola je obiskala svojo desetletno prijateljico Palvoro. Njena mačka je bila dan poprej dobila mladiča. Mačka je bilo ime Puccini. Snookie, Palvorina druga domača žival, je bila bela podgana. Jeanne je nekaj časa božala mačko, potem pa odprla vrata in jo spustila k podgani. Snookie je skočila ven in do smrti ugriznila majhno mačico. Mačka se je hotela maščevati in je podgano ugriznila. Jeanne je podgano prijela in jo podržala pod vodovodom, da bi si opomogla od ugriza, kjer se je pa zadušila.

Na Danskem so dobili novo princeso. Slika nam kaže dansko prestolonaslednico Ingrido s komaj mesec dni staro hčerko princeso Margareto.

Od kod izvira ime Tommy

London, maja.

Tommy je skrajšano in pomanjševalno ime za Tomaža. Toda zakaj se prav vsak angleški vojak imenuje Tommy? To ime je dobil od Tomaža Atkinsa.

Nemški vojaki vozijo vojni material čez zasilni most iz gumijastih čolnov čez neki prekop na Nizozemskem.

Čudna ljubezen udomačene kače

Capetown, maja.

V Afriki uporabljajo neke kače za domače živali. Jedo namreč miši in postanejo po nekaj letih v bližini ljudi krotke. Te dni je pa na farmi nekega Bura takšna udomačena kača napravila veliko zmedo.

Ze več let je redil farmar velikega pitona. Podnevi je kača stanovala v velikem zaboji, ponoči jo je moral pa neki črnc prenesti v farmarjevo skladišče, ki ga je ta šest metrov dolga kača čuvala.

Neke noči je pa kača, ki je bila ženskega spola, zapustila svoje mesto in odšla v pragozd. Tam je našla nenavadno velikega pitona-moža in ga pripeljala na farmarjevo dvorišče. Oba sta zlezla v zaboj in ostala tam do jutra.

Drugo jutro je prišel črnc in hotel kači izmenjati vodo. Sprva ničesar ni opazil in se je po nesreči dotaknil gosta svoje gospodarice. Kakor bi trenil, je ta planil nanj in se mu začel ovijati okrog telesa. Čeprav se je črnc z vsemi silami otepal neljubega obema, vendar vse skupaj ni prav nič zaleglo. Rešil ga je šele farmar, ki je kači prerezal vrat. Najbolj zanimivo pri tem je pa to, da je pitonova žena mirno ležala v svojem zaboji in se ni prav nič potegnila za svojega moža, s katerim je bila preživela komaj nekaj ur.

Iz kave delajo gumi

Rio de Janeiro, maja.

Brazilija je dežela, kjer pridelajo vsako leto več kave, kakor je potrebujejo. Zato so vsako leto veliko kave pometali v morje, samo da je njena cena ostala ista. Zdaj so pa končno le našli nov način izrabe kave, tako da jim ni treba kave metati v morje, pa vendar ostane njena cena ista.

Neki kemik iz severne Amerike je iznašel postopek, po katerem iz kave lahko odstranijo kofein in olje. To dvojce uporabljajo v industriji živil, kar pa ostane, torej kava brez kofeina in olja, je pa podobno gumiju. Če to zmes še predelajo, dobijo iz nje pravi gumij, kakršnega v veliki množini uporabljajo po vsem svetu. Povprečno prodajo letno po 200.000 ton gumija.

Tako bodo zdaj v Braziliji kavo, ki so jo poprej metali v morje, predelovali v gumij in bodo tako imeli dvojen dobiček.

Senzacija v živalskem vrtu

Budimpešta, maja.

Zelo redko dobijo nilski konji v živalskem vrtu, torej v ujetništvu, mladiče. Takšen redek primer so pa zdaj doživeli v budimpeštanskem živalskem vrtu in so ga zelo veselili.

Očarljiva ženica nilskega konja — ime ji je Arany — je podarila življenje ljubemu nilskemu konjčku. Da je bila pa senzacija še večja, je isti teden povrgla tudi njena hči. Na veliko veselje vseh, se oba nilska konjička zelo dobro počutita, pa tudi obe nilski dami sta zdravi. Tako je živalski vrt tako rekoč brez stroškov dobil dva nova četveronožca, katerih lov in prevoz sicer zelo veliko stane.

Siromašna šivilja je nosila biserno ogrlico

Napoli, maja.

Italijanska plemenitašinja Lavra Nunziata Avati je s svojo biserno ogrlico doživela čudno dogodivščino. Nekoč večera je v sredini mesta Napolija izgubila biserno ogrlico, vredno okrog 200.000 dinarjev. Čeprav je v vseh listih objavila svojo izgubo in celo za postopnega najditelja razpisala visoko nagrado, je bilo vse iskanje zaman. Vsi so mislili, da mora biti najditelj silno zvit in je takoj spoznal vrednost ogrlice.

Ker je ta nakit že pred leti neznan tat ukradel tisti plemenitašinja, pa ga je takoj naslednji dan iz neznanega vzroka vrnil, je lastnica tudi to pot upala, da bo nekega dne spet dobila svoj nakit nazaj. In ni se varala.

Neki prijateljci te dame je prinesla šivilja obleko. Okrog vratu je nosila krasno ogrlico, ki se je prijateljci plemenitašnje zdela čudno znana. Takoj je šiviljo povprašala, od kod ima okrasje, in je na svoje veliko začudenje izvedela, da je nakit najden. Starejša sestra te mlade šivilje je namreč ponoči našla v neki ulici ogrlico in jo pozneje podarila svoji mlajši sestri. Seveda niti ena niti druga ni slutila, koliko je vreden ta nakit. Ko so jima to pozneje povedali, sta se pošteno prestrašili.

24krat se je zaročil

Budimpešta, maja.

Baron Evgen de Skoti, ki je pred nekaj leti umrl v Budimpešti, je imel reči in piši kar 31 zaročen in je na tem področju gotovo ondesel rekord. Kar je pa pri tem možu najbolj zanimivo, je to, da zaradi svojih zaročen nikdar ni prišel v nasprotje z zakoni. To je pa seveda zelo velike važnosti.

Pred nedavnim bi pa barona Evgena de Skotija res kmalu posekal neki Julij Molnár, ki se je 23krat zaročil. Njegova 24. zaročenka je pa končno le ustavila njegove načrte in tako gotovo preprečila nov rekord. Vse to samo zato, ker Julij Molnár prav za prav ni znal lepo odslavljal svojih zaročenk. Brž ko je kateri izvalil prihranke, jo je kratko malo zapustil. Tako je prišla končno vsa prevara pred sodišče.

Na sodno razpravo je izmed 24 zaročenk prišlo samo osem. Ko je predsednik vprašal ogoljufane zaročenke, kako naj kaznujejo njihovega zapekljivega, je bila ena izmed njih tako energična in krvoločna, da je zahtevala, da ubogemu 24kratnemu zaročencu iztaknejo oči.

Ker pa na Madžarskem že 900 let nimajo takšne kazni, je sodnik Julija Molnárja obsodil na štiri leta zapora.

Faustova hiša v Pragi

Praga, maja.

Na Karlovem trgu v Pragi stoji stara hiša, ki jo še danes vsi poznajo samo pod imenom Faustova hiša. Nekdaj je bila last opavskih knezov, leta 1724 je pa prešla v last rodbine Mladotvih iz Solopiska. Ker se je pa neki član te rodbine posebno vneto zanimal za fiziko in kemijo, kar je bilo v tistih časih seveda še redek primer, so ga ljudje začeli imenovati čarovnika dr. Fausta.

Zdaj je Faustova hiša eden izmed najbolj znanih praških zgodovinskih spomenikov.

Te dni je praški radio iz te hiše prenašal razna poročila in med drugim tudi poročal o zgodovini te hiše.

Zanimivi zaključki polarne ekspedicije

Buenos Aires, maja.

Pred nedavnim se je admiral Byrd vrnil v Ameriko, svojo ekspedicijo je pa pustil na južnem tečaju. Ko se je nekaj časa mudil v mestu Santiagu v državi Čili, je argentinsko časopisje takoj prineslo nekaj podrobnosti o tej zanimivi znanstveni odpravi.

Vsa ekspedicija šteje 59 članov, ki so razdeljeni na dve skupini. Ena skupina raziskuje na vzhodnem delu, druga pa na zapadnem delu tečaja. Ze doslej je ekspedicija odkrila 1200 milj ozemlja in to z letali. Zaradi predebelega ledu namreč z ladjami nikakor niso mogli priti do tega ozemlja. Člani ekspedicije so tako odkrili dva velika polotoka, okrog katerih je 16 otokov. Kakor pišejo argentinski listi, je admiral Byrd odkril 300 milj

od južnega tečaja nenavadno velika ležišča železa, premoga in bakra.

Vzdolž obale, ki jo je odkril Byrd, se dvigajo do 1600 m visoke gore. Dognani so med drugim tudi važno dejstvo, da je severni pol v resnici okrog 100 milj oddaljen od dosedanjega mesta. Izmed 59 članov ekspedicije jih je 33 na zahodni strani, 26 pa na vzhodni. Z vsem so dobro založeni in zavarovani proti mrazu in snežnim viharjem, ki tam doli neprestano divjajo. S seboj so člani ekspedicije pripeljali pse, sani, tanke, letala in čolne. Posebno veliko zdrže psi, ki prenesejo tudi do 60 stopinj pod ničlo in spe na prostem.

Ribe »streljajo« na svoj plen

London, maja.

Gotovo še nikdar niste slišali, da bi kakšne ribe »streljale«. In vendar so naravoslovci odkrili takšno vrsto rib. Te nenavadne ribe pa žive samo v vodah Zadnje Indije, Indokine, severne Avstralije, Nove Zelandije in Polinezie. Doslej teh živali še niso mogli zarediti v evropskih vodah.

Te ribe uporabljajo za svoj izstrellek vodne kapljice, ki jih z veliko spretnostjo razpršijo in potem v curku spuste na svoj plen. Te vrste ribe čakajo na svoje žrtve pod vodnimi rastlinami. Kakor hitro zagledajo svoj plen, vsrkajo nekaj kapljice vode, jo razprše in v hipu izstrele na žuželko in jo tako trenutno omamijo. Potem se vržejo na žrtev, se preden se zdrami iz omotice, in jo pogoltnejo.

Prirodopisci si dolgo niso znali razlagati, s kakšno naravno pripravo takšna riba vodo razprši in potem izstreli. Sebe po dolgem raziskovanju so ugotovili nekaj zanimivih podrobnosti. Takšna riba strelka lahko vodo vsrka skozi zaprti gobec. Na njem ima namreč posebno odprtino, ki poteka pod čeljustjo in se nadaljuje še proti plavuti. Kapljice najbrže lahko razprši z drgnjenjem obeh čeljusti ene ob drugo.

Kitajci se že od nekdaj zelo zanimajo za vodne živali in jih uporabljajo v razne namene. Tako so prav hitro spoznali zabavno stran teh nenavadnih ribic. Vzeli so jih iz vode in jih v okroglih posodah redijo v svojih sobah. Zabavo se s tem, da jim kdaj pa kdaj vržejo v vodo kakšno žuželko, ki jo one potem obstreljujejo z vodnimi kapljicami. Včasih te ribice streljajo tudi na človeške oči, ki jim pa te kapljice na srečo ne škodujejo.

Brodolomci si znajo pomagati

London, maja.

Neka ribiška ladja je na Severnem morju naletela na mino in se potopila. Člani posadke so štiri dni križarili po morju in se končno le rešili.

Trinajst mornarjev se je vkrcalo na rešilni čoln in je odplulo po morju.

ZAHTEVAJTE ŽIMO SAMO Z ZAŠČITNO PLOMBO
STERILIZIRANO
ZADRUŽNA TOVARNA ŽIME D.D.
STRAZIŠČE
NAŠA ŽIMA JE
HIGIJENSKO OČIŠČENA IN
STERILIZIRANA NA PARI 115°C, NE DIŠI,
JE BREZ MAŠČOBE IN FERMENTOV, PO CENI.

Seveda so takoj izgubili vsako orientacijo, ker je divjal silen vihar. Kljub temu so imeli srečo in so po štirih dneh le prišli v bližino angleške obale. Tu so jih rešili in na veliko začudenje vseh ugotovili, da niso prav nič izmučeni ali obupani. Ko so jih novinarji izpraševali, kako so se počutili po brodolomu in med vožnjo do angleške luke, so vsi priznali, da jim je čas med vožnjo zelo hitro minil.

Ko so se namreč rešili s potopljene ladje, sta se dva tovariša brodolomcev začela pripravljati zaradi neke nogo-metne tekme. Takoj so se vmešali v prepričanje drugi mornarji in prepričali postajal zmerom ostrejši. Kmalu so se brodolomci razdelili na dve skupini: eni so zagovarjali sodnika, drugi so ga pa spet obsojali, ker je bil enega izmed nogometišev izključil iz igre. S takšnimi in podobnimi prepričji so si krajšali čas, dokler niso srečno pristali na domači obali.

Mesto samih otrok

Rim, maja.

V bližini mesta Rima so pred kratkim ustanovili mestce, ki mu prav gotovo ni podobno nobeno drugo na svetu. Mestce se imenuje Acilia; vsakdo, ki popotuje iz Rima proti morju, ga prav lahko najde. Kadar kakšen popotnik zaide v to mestce, se pa kar ne more načuditi in dovolj nagledati čudnih prebivalcev tega še bolj čudnega mestca. Acilia je namreč mesto samih otrok in je temu primer-no tudi sezidano.

Vsak odrasel človek, ki hoče stanovati v tem mestecu, mora ustreči zelo čudnemu pogoju. Imeti mora vsaj sedem otrok. Takšnih rodbin pa v Italiji ni malo in zato so zgradili to nenavadno mesto. Samo iz rimskega okraja se je javilo okrog 2000 rodbin, ki imajo »najmanj po sedem otrok« in bi radi stanovali v »otroškem« mestecu. Doslej so v mesto preselili samo 250 rodbin, ki štejejo skupaj znatno več ko 2000 otrok. Vsaka družina ima v tem mestecu svojo hišico s šestimi sobami, vrtom in rodovitno zemljo zunaj mesteca. Da bi te družine s takšnim naraščanjem še lažje živele, so stanovanje in vse ugodnosti tega mesteca skoraj zastopni.

Solidarnost

Bazel, maja.

Časopisi so vsak dan polni poročil o vlomih tatvinah, zločinih in podobnem. Le redko kdaj naletimo na poro-

čilo o kakem izredno hvalevrednem dejanju.

Tu dni je pa švicarski list »Basler Nachrichten« poročal o solidarnosti v nekaterih svojih krajih, ki je posebno omembe vredna.

V vinorodnem Cullyju v bližini Zenevskega jezera je pred kratkim umrl neki vinogradnik. Njegova dolga bolezen ga je priklenila na posteljo, tako da ni mogel obdelovati svojega vinograda. Kakšnih dvajset njegovih tovarišev je sklenilo, da bodo ob sobotah in nedeljah obdelovali vinograd umrlega tovariša. Njihov sklep in dejanje sta tem bolj hvalevredna, ker je šla zaradi splošne mobilizacije tudi njim tesna s časom.

V Glandu so člani nekega pevskega društva, ki niso bili vpoklicani, sklenili, da bodo izmenično obdelovali vrtove svojih vpoklicanih tovarišev. Tako so tudi storili, kljub temu, da so žrtvovali tisti čas, ki jim je bil namenjen za počitek.

V Mézièresu so pa izmed tamkajšnjih dveh frizerjev vpoklicali mlajšega. Ker je moral njegova žena šele iskati pomočnika, ki bi nadomestoval njegovo moža, je ostala brivnica nekaj dni zaprta. Razumljivo je, da je starejši brivec dobil potlej vse njegove odjemalce in tudi primerno zaslužil. Mož je res s podvojeno silo delal, ni pa maral vzeti vsega zaslužka. Razliko med svojim običajnim in zvišanim zaslužkom je izročil ženi vpoklicanega tovariša.

Edina odlikovana vohunka

Pariz, maja.

Vohunstvo je nevaren posel, zato po nekaterih državah tem bolj upoštevajo zasluge, pridobljene na tem področju. Gospa Marta Richardova je edina vohunka, odlikovana z redom Legije časti za zasluge v pretekli vojni, ki se je je udeležila kot članica francoske obveščevalne službe. Zdaj leži ranjena v Parizu. Povožil jo je neki avto, ko je šla čez Elizejske poljane v Parizu.

V prvih dneh francoskega letalstva je gospa Richardova veljala za pionirko francoskih letalk. V začetku svetovne vojne je vložila prošnjo, da bi jo sprejeli v vojno letalstvo. Toda njeno prošnjo so odbili. Zato se je priključila k obveščevalni službi. Zgodovina njenih doživljanj je ena najzanimivejših knjig svetovne vojne.

Gospa Marta Richardova je edina vohunka, ki je bila sploh kdaj odlikovana. Njen prvi mož je padel v svetovni vojni, drugi mož — Anglež — je pa umrl pred nekaj leti.

Novela „Družinskega tednika“

Čarodejka iz Florence

NAPISAL H. BETHGE

Ni bilo dvoma: bila je najlepša! Vsa Florence ji je ležala pred nogami. Srednjeveška Florence se nikakor ni topila od čustvene blaženosti. Toda tu so se raztajale vse njene robote navade kakor sneg na soncu. Nasproti lepi Rosauri Montalbonijevi so čutili samo ljubezen in vdanost. Tudi najbolj neotesanega paglavca je prevzel nekakšen čaroben občutek, kadar jo je zagledal.

Rosaura je vse očarala. Če se je le pokazala na balkonu svoje palače, so se ljudje že v gručah ustavljali in so strmeli vanjo. Če je šla po ulicah, je šla cela množica kakor dolga procesija za njo. Kjer je kupovala ona, so kupovali tudi drugi. Če se je namahnila, so bili srečni tudi drugi. Če je pokazala žalosten obraz, so postali vsi, ki so jo videli, žalostni. Imela je zlate lase. Kadar jih je

razpustila, so ji padali kakor zlat plašč okrog ramen. Skoraj zmerom je bila oblečena v brokat. Bila je vitka ko mlada cipresa, v njenih sinjih očeh se je pa zdela, da vidiš kosček čistega neba.

Stanovala je na desni strani reke Arna. V okolici njene palače je zraslo mnogo novih hiš, ker so vsi hoteli stanovali v njeni bližini. Ribiči, ki so stanovali na levem bregu, so se preselili na desnega, samo da bi ji bili bližje. Mladi mestni plemiči so častilno tekmovali za njeno ljubezen. Toda ona ni ljubila nikogar.

Neki mladenič iz rodbine Strozijev, ponos svojih staršev, se je iz obupa vrget v Arno, ker ga ni uslišala. Mladega Lorenza della Spina so neke noči našli mrzlega pred njeno palačo na cesti — zastrupil se je, ker je zavrnila njegovo gorečnost. Nekaj

časa se je zdelo, da je naklonjena mlademu Andreju di Credi. Naslajal se je že ob sanjah o sreči. Lepega dne se pa z ježe v Settignano ni več vrnil. Našli so ga zabodenega v nekem pinijevem gozdu. Njegovi zavistniki so ga bili ubili.

Bili so zakonski možje, ki so zaradi Rosaura napravili vse svoje premoženje. Kupovali so ji drage kamne in bisere, jemali nakit svojih žena in pošiljali Rosauri Montalbonijevi, upajoč, da jo bodo tako pridobili. Bili so mladi možje, ki jim očetova dediščina ni nič pomenila, če jo je veljalo uničiti za Rosaura. Bilo je vse zaman. Rosaura ni nikogar uslišala.

Vso Florence je spravila v zmedo. Stariši razočaranih sinov so jo tožili sodišču, da je prelepa. Sodišče je obtožilo zavrnilo kot nemogočo.

Lakota je grozila mestu. Ljudje so zahtevali kruha. Zgrajali so se nad tem, da je v Rosaurini palači na mizi še zmerom dovolj najfinejših poslastic. Vedeli so, da se Rosaura Montalbonijeva še zmerom koplje izmenično v mleku in vinu, da celo njeni psi bolje jedo kakor meščani. Nejevolja je naposled prestopila bregove in lepega dne so meščani napadli njeno palačo. Premagali so služabnike.

Vdrli so vrata. Kriče so planili na dvorišče. Tedaj je prišla Rosaura, nežno se smehljajoč, v zlatordečem brokatu in z razpuščenimi zlatimi lasmi okrog svojega vitkega telesa, po stopnicah navzdol. Ljudje so se ustavili in se srečni smehljali. Vsi obrazi so se na lep razjasnili. Najglasnejši kričaji so se najgloblje priklonili. Vsi so se ponižno umaknili, očarani od njenega smehljaja — in so gledali dalje.

Tedaj je pa prišlo nekaj, kar je bivanju lepote v Florenci napravilo žalosten konec. Nekaj strahotnega se je pripetilo!

Giovanni, eden najuglednejših mož iz slavne rodbine Pazzijev, je bil že dolgo časa mestni blaginjak. Užival je popolno zaupanje vseh Florentincev. Lepega dne se je pa izkazalo, da je poneveril večino mestnega premoženja, in sicer samo zaradi Rosaura. Ko so njegovemu nepoštenju prišli na sled, se je Giovanni obesil na neki limonovec na svojem vrtu.

Zdaj sodišče ni več oklevalo Rosaura poklicati na odgovor. Obsodili so jo na sramotno znamenje na ramo in na izgon iz Florence. Sodniki so si z rokami zakrivali obraze, ko so raz-

glašali sodbo, da se ne bi premislili, ko bi zagledali lepi dekletov obraz.

Na velikem trgu pred mestno hišo so Rosaura postavili na sramotni oder. Obraz so ji zakrili s črno krinko, da je ne bi ljudje, očarani od njene lepote, osvobodili. Krvnik je prišel, da bi ji vžgal znamenje. Strgal ji je obleko z ramena, dvignil razbeljeno železo — in ga takoj spet pobesil. Prevzela ga je dovršena lepota njene bele rame. Nagnil je in je namesto razbeljenega železa pritisnil vroč poljub na njeno rožnato polt.

Tudi pozneje ni hotel Rosauri vžgati znamenja. Svoj upor je moral plačati s smrtjo. Nikogar niso mogli najti, ki bi si upal dvigniti proti njej razbeljeno železo.

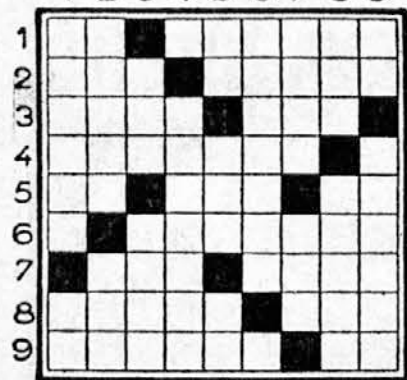
Naložili so jo na voz — še zmerom s črno krinko na obrazu — in so jo peljali iz mesta. Vožnja po florenških ulicah je bila pravi zmagoslavni sprevod. Vsi so ji srečnih oči mahal. Mladenci so navdušeni šli za vozom in prepevali ljubezenske pesmi. Odpejali so jo v bližino Siene, kjer se je naselila na nekem posestvu pri sorodnikih.

Nikoli se ni smela več vrniti v Florence. Florentinci so se bali njene lepote.

UGANKE?

KRIZANKA

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Pomen besed

Vodoravno: 1. začetni črki imen slovenskega pesnika; nagib. 2. mesto v Dalmaciji; delavnik. 3. ozemlje med Savo in Jadranom; žensko ime. 4. evropska država. 5. egiptovsko božanstvo; veznik; kemijski znak za stroncij. 6. mrčes. 7. švicarski kanton; moško ime. 8. del cirkusa; zaimek. 9. Dnjeprov pritok; veznik.

Navpično: 1. mesto v Turčiji; igralna karta. 2. kraj na Dolenjskem; čas. 3. gol; pokrajina v Jugoslaviji. 4. kislava voda. 5. rimski denar; otok (francosko); površinska mera. 6. dežela. 7. sibirski reka; zemlja. 8. vrsta pesmi; prizor (tujka). 9. predlog; oblika lekarniškega zdravila.

ENACBA

$$(a-b) + (c-d) + (e-f) = x$$

a = prodajalec moke

b = veznik

c = poročilo

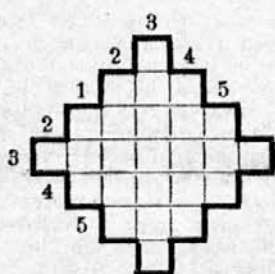
d = pristanišče

e = poziv

f = gora v hrvaški banovini

x = reka v Jugoslaviji

ČAROBNI LIK

Pomen besed, navpično in vodoravno: 1. poštna kratica. 2. mesto na Francoskem. 3. slovenski pisatelj. 4. orjak. 5. reka na Poljskem.

VERIGA

— mi —
— go —
— ri —
— či —
— pa —
— be —

Končni zlog vsake besede je tudi začetni zlog naslednje besede.

OPEKE

EJU

AJT IJO

LAV GOS ČUV

Opeke uredi tako, da dobiš znan pregovor.

Pravilna rešitev besede evropskega vladarja.

STOPNICE

1. a
2. a a
3. d d d
4. d o o o
5. o o r r s
6. s s s s s s t

Pomen besed: 1. kemijski znak za žveplo. 2. oblika pomožnega glagola biti. 3. posoda. 4. pralno sredstvo. 5. obrtnik. 6. veselje. — Vsaka beseda sestoji iz črk prejšnje in še ene nove.

Rešitve ugank iz prejšnje številke

REŠITEV KRIZANKE:

Vodoravno, po vrsti: 1. ni, ankara. 2. alk. nahod. 3. slap. laž. 4. velebit. 5. er, ton, ka. 6. t. pelikan. 7. tul. nada. 8. pamir, dan. 9. stanko, ra.

Rešitev opek: Mi o volku. volk iz lesa.

Rešitev stopnic: 1. D, 2. dl, 3. led, 4. delo, 5. dleto, 6. Toledo.

Rešitev posetnice: svečar in medicar.

Rešitev čarobnega lika: 1. krt, 2. kvart, 3. travnik, 4. trnek, 5. tik.

Rešitev kvadrata: 1. mabna, 2. pesnik, 3. hodnik, 4. Rašica, 5. Marica, 6. Gorica.

SAMO NA UHO...

Med svojimi prijateljicami imate takšne, ki imajo za vas vselej in ob vsakršni priložnosti dobro besedo, ki hvalijo vaše nove čevlje, čeprav so za trohico premoderni in ki prebade za vašim hrbtom govore: »Ali poznate mojo prijateljico M. S.? Prijetna ženska, samo strašansko slab okus ima...« Hkrati so zadovoljne, da se niso zamerile vam in da so s kritiko vašega okusa v družbi postavile sebe v ospredje.

Če imate srečo, imate vsaj še eno prijateljico, ki se z njo vselej ne razumete. Pogosto ste se že sporekli z njo, prav zato, ker je bila tako odkrita do vas. Namesto sladke hvale pozna vaših tudi trpko kritiko, pa ne za vašim hrbtom, temveč vam v obraz. Za danes bi bila rada ena izmed teh »bridkih, toda preizkušenih« prijateljic in vam odkrito povedala, kaj vse mi ni bilo na vas všeč, ko sem vas poslednjič videla.

Bilo je v Tivoliju, enega tistih pomladanskih večerov, ko je promena polna študentk in študentov, pisarniških gospodičen, ki po službi odhite na sprehod, mladih mamic in njihovih ljubljencev na skirah in trikolnicah, zaljubljenih parčkov in priložnostnih družbic, ki na klopih tako rade opravljajo sprehajalce. Tudi vi ste sedeli na eni izmed teh klopi, ob vaši levi vaš spremljevalec. Ljubki ste in mladi, sveži in vedri, da se oči rade ustavijo na vašem obrazu. Obleženi ste elegantno, toda neprisiljeno. Celotni vtisk je prav dober. Vse mi je bilo všeč, vse razen vaših nog. Te noge so sicer dobro oblikovane in tiče v novih, modernih čevljih, toda njih drža je obupna! Sedeli ste tako, kakor brez zamere lahko sede samo gospodje; kolena narazen, konice čevljev zasukan navznoter, med levo in desno nogo je bilo malone pol metra prostora.

Dobro, da je sedel vaš spremljevalec — zdelo se je, da prav radi kramljate z njim — ob vaši levi in ni videl, kako neokusno in grdo sedite. Toda vse to so pa videli drugi; moški so se nekoliko čudili, ženske so vam pa privošile to nespretnost, kajti edino to je nekoliko zateminilo.

Zdravje

je naše največje bogastvo.

Z bolnimi zobmi noben

človek ni zdrav.

Chlorodont
zobna pasta

vašo bleščečo mladost. Prosim vas, da drugič to napako popravite!

Srečala sem vas v zdravniški čakalnici. Ena tistih že odevetajočih dam ste, ki se jim tako lepo podajo visoko zapete bluze s petljustim ovratnikom, skromne barve od srebrnosive do vijoličaste, pa tudi temni kostumi z drobnimi svetlimi okraski. Toda vi ste se odločili ob prehodu v zrelo letas še za obupen poskus pomladitve v obleki in lepoticenju. Kljub neštetim drobnim gubam, ki jih vešče oko opazi tudi pod plastjo pudra, ste nardeli ustnice z živordečo barvo, na licih sta vam pa gorela dva prav takšna rdeča madeža. Obleka je bila ena tistih mladostno tveganih oblek, ki se podajo samo prav mladim osebam; bila je svetla, skoraj bela obleka iz svilene platna, tesno ukrojena in z nekakšnimi pološčenimi okraski, ki so se obupno odražali od nekoliko uvele polti vašega obraza. V tej obleki in tako nalepotičeni ste bili stari! To vam moram brez usmiljenja povedati. Koliko prijetnejši, zaupnejši bi bili pod temnim klobukom z belim trakom, s temnomodro bluzo z belimi črtami in temnomodrim krilom. In če že hočete poudariti, da si lahko kupite kaj posebnega, svojevrstnega, potem si čez takšno temno obleko ogrnite srebrno lisico... Na obraz samo lahen sloj pudra, nič rdečila na ustnice in na lica. In nikar ne mislite, da so sivi lasje grši od pobarvanih, posebno od pobeljenih! Če bi jih sem in tja oprali v modritu, bi bili bleščeče beli in bi bili vašemu obrazu v okras, kajti vaša polt bi se zdela v tem srebrnem okviru bolj sveža in rožnata kakor ob nalomljenih umazano rumenkastih kodrih.

Velika izbira svile

za pomlad in poletje

Vzorci moderni •
Cene nizke •

MODNI MAGAZIN

Ljubljana, Prešernova 5

Ženske, ki bi vas srečale, bi si dejale: »Kako lepa dama...« medtem ko si mislijo zdaj: »Le zakaj se tako trudi, da bi bila videti mlada, ko je pa že tako stara...« In prisodijo vam več let, kakor jih v resnici imate.

Zdaj pa še besedico o vas, mlada, navihana in nekoliko predrzna deklica, ki ste se v nedeljo peljali z Gorenjskega. Najbrže ste dijakinja, gimnazistka. Razumem, da pripovedujete nekoliko razigrano o slabostih svojih profesorjev, prav tako, da pošiljate spogledljive poglede vsem svojim sosedom — in celo sosedom! — razumem, da se hočete poskusiti v prvi cigareti in se delate pri tem zelo važno in izkušeno. Tako mladi in prijetni ste, da se odpočije oko na vašem obrazu. Tisto malo nepremišljenosti in predrznosti imate, ki je lastna mladosti in ki jo zrel človek tako rad odpusti. Samo nekaj je bilo, kar bi lahko opustili. Nesli ste s seboj pravo pravcato naročje cvetlic. Imeli ste jih povsod. V nahrbtniku, v vseh gumbicah, v rokah, v lasih, in če bi se dale vtakniti še v ušesa, bi jih gotovo tudi tja zataknil. Od Jesenic — bili ste ob vznožju Golice in nabirali narcise — pa do Ljubljane so nekatere cvetlice že skoraj ocele. Če bi jih bilo manj, in če bi imeli dovolj potrpljenja, bi jih doma razporedili po vazah v sveži vodi, bi si bile morda še opomogle. Najbrže ste pa prepovršni za takšno delo, kajti pri Mednem ste na lepem vse cvetlice vrgli skozi okno, češ da so pač uvele in da jih v Ljubljani na trgu lahko poceni kupite. Se v Kranju ste se zgražali, ko vas je nekdo vprašal, ali jih boste jedli v solati, ker ste jih toliko nabrali, kar na lepem ste jih pa brez srca odvrgli! Pazite, takšni nepomembni drobnim domisleki brez srca in preudarka lahko lepega dne odtuje srce, ki ga ljubite in bi vam bilo sicer naklonjeno!

Saška.

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere

Četrtek: Telečja obara, ajdovi žganci. Zvečer: Močnik.

Petek: Fižolova juha, krompirjevi cmoki, solata. Zvečer: Fižolova solata.

Sobota: Goveja juha z vlivanci, krompirjeva omaka, govedina. Zvečer: Jetra v omaki.

Nedelja: Grahova juha z rižem, svinjska pečenka, pražen krompir, solata. Zvečer: Kruh s maslom, kakao.

Ponedeljek: Ričet s kranjsko klobaso. Zvečer: Mlečen zdrob.

Torek: Prežganka s jajcem, kruhovi cmoki, kislo zelje. Zvečer: Češpljeva kaša.

Sreda: Goveja juha s krpicami, češpljna omaka, krompirjev pire. Zvečer: Govedina od opoldne v solati, kava.

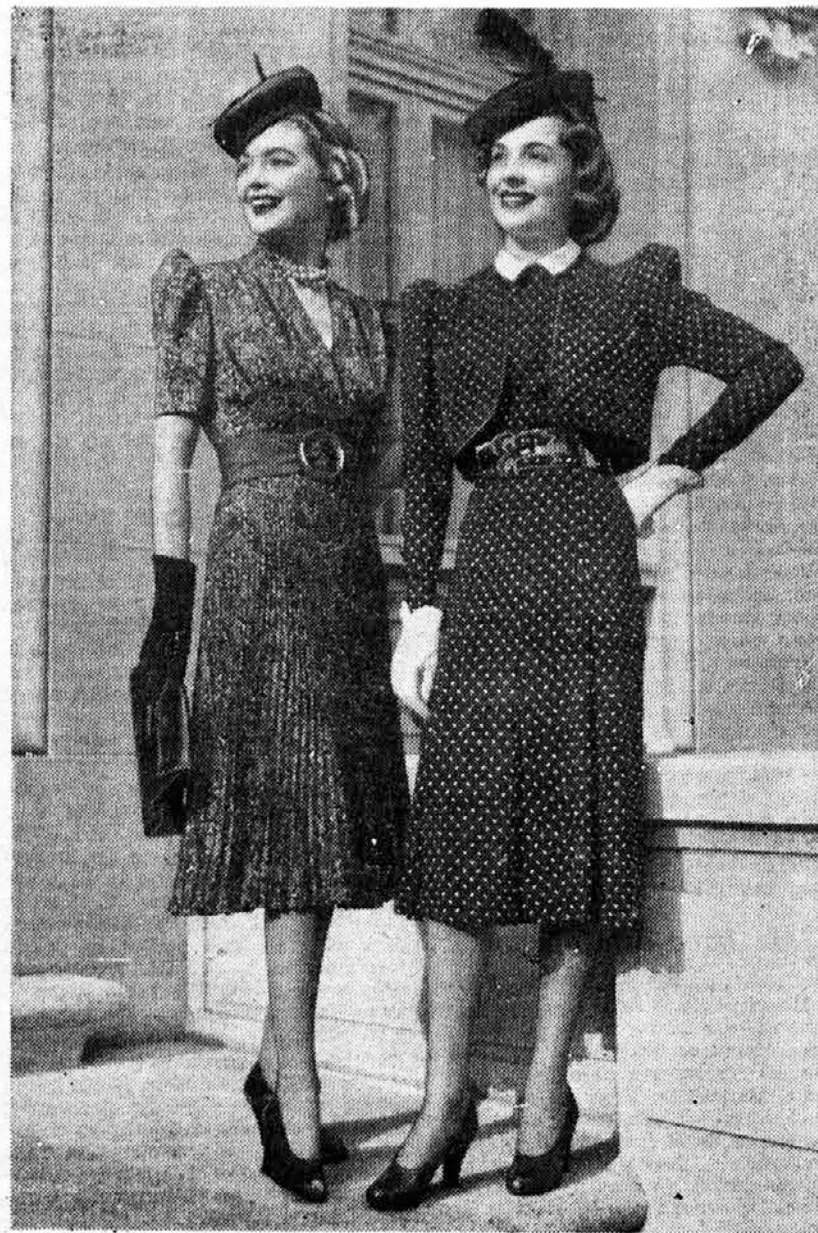
Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Goveja juha z zdrobom, mesna omeleta, kolerabice v omaki, redkvice, kompot. Zvečer: Rižota z graham, solata.

Petek: Lečnata juha, ocvrti jajbi kraki, pečen krompir, solata. Zvečer: Ocvrte kruhove rezine, kompot.

Kratka jopica iz luknjastega kvačkane tvoriva, tako imenovanega chenille, je zdaj v Ameriki zadnja moda. Jopica je ko nalašč primerna za poletne večere, ker je zelo hladna. Zraven spadata še čepica in muf.

Dve preprosti, a ljubki svileni popoldanski obleki, ki si ju lahko sami ukrojiš. Prva je iz rožnate svile, z drobno nagubanim krilom. Druga je pa iz mornarskomodre svile z belimi pikami, narejena v klasičnem kroju s priljubljenim bolerom. Obe prav lepo »padeta« in polepšata postavo.

Sobota: Kruhova juha, telečje pogajice, krompirjevi kifeljčki, solata. Zvečer: Nadevan krompir, solata. Nedelja: Zelenjavna juha z rižem, svinjska pečenka na francoski način, pražen riž, mešana solata. Zvečer: Rižota z gnjato, solata.

Ponedeljek: Goveja juha z vraničnimi žličniki, goveji zrezki v omaki s cmoki, piškotne ploščice s šodojem. Zvečer: Polpeti, krompirjeva solata.

Torek: Prežganka s kruhovimi kockami, špinača, zabeljeni rezanci, smetanov zavitek. Zvečer: Pljučka s krompirjem.

Sreda: Kisla juha z jajcem, krompirjeva polica, solata, čokoladna krema. Zvečer: Rižev narastek z malinovo polivko.

Pojasnila:

¹Mesna omeleta: Sesekljajte ostanke svinjine s šalotko in peteršiljem. Dodajte stepeno jajce, ki ste mu primešali nekoliko mleka ali vode. Osolite, opoprajte, dobro zmešajte in opecite kakor vsako drugo omeleto. Na mizo dajte s paradižnikovo ali kakšno drugo omako in s solato.

²Telečje pogajice: Napravite svetlorumeno prežganje, zalijte s toplo juho. Dodajte žlico sveže smetane, sesekljano kislo gobico in peteršilja, poprej ocvrtega na maslu. Osolite, opoprajte. Nekaj časa omako pustite vreti, da nastane nekak močnik. Potlej dodajte ostanke kuhane ali pečene telečine ali pa sveže telečine, zrezane na rezine. Dobro premešajte. Pustite, da se ohladi. Ko je popolnoma hladno, napravite iz tega majhne pogajice, povaljajte vsako v krušnih drobtinah, potlej v razpečenem jajcu in spet v drobtinah. Pražite na masti. Na mizo denite okrašeno s peteršiljem.

³Nadevan krompir: Olupite in operite debele kose krompirja. Razrežite jih na polovico in jih izdoblite. V polovice nadevajte tale nadev: zmešajte nasekljane ostanke govedine iz juhe, sesekljane klobase ali prekajene slanice, prav malo česna s celim jajcem. Osolite in opoprajte. Pokrijte z ostalimi polovicami krompirja. Zavijte v belo nitico in specite na masti. Vmes zdaj pa zdaj dodajte šeepe presnega masla.

⁴Svinjina na francoski način: Na masti ali presnem maslu ocvrte nekaj koščkov prekajene svinjine. Potresite z moko in zmešajte z leseno žlico. Pustite, da zarumeni. Dodajte tople juhe in pol skodelice belega vina. Osolite in opoprajte. Dodajte različnih začimb in narezane čebule, ki ste jo poprej dvajset minut pražili (ne zarumeneli) na masti. Pustite pražiti prav narahlo še četr ure, potlej pa denite v omako rezine že pečene svinjine, ki vam je morebiti ostala od prejšnjega dne. Pustite jo v omaki toliko časa, da se segreje. Omaka je zelo okusna, zato jo lahko porabite tudi za različna druga jedila in polivke.

⁵Rižota z gnjato: Pražite na masti zrezano čebulo, koren in nekoliko

slanine, zrezane na koščke. Posipajte z moko, dokler vse ne zarumeni, ne sme pa potemneti. Dodajte nekoliko juhe ali pa tople vode, pol kozarca črnega vina, veliko žlico paradižnikove meze in šop zelenjave. Opoprajte in osolite. Pustite kuhati 30 do 40 minut. Odstranite zelenjavo; lepe, prav tanke kose gnjati pa denite v omako in na robu štedilnika pustite počasi vreti. Medtem pa pripravite riž. Na masti pražite veliko čebulo. Dodajte riža. Mešajte ga z leseno žlico in dodajte nekoliko juhe. Kuhajte kakšnih 25 minut. Ko je kuhan, ga stresite v obliki pogajice na pladenj. V sredino vlijte pripravljeno omako.

Skrbite

za svoje zobe!

Vsaka ženska se dobro zaveda, da smehljaj polepša obraz. Zaveda se pa tudi, da brez lepih zob ni lepega obraza. Tudi najgrša ženska je mikavna, če se nasmeje in pokaže dve vrsti svojih lepih belih zob.

Navadno ljudje mislijo, da zobem popolnoma zadošča, če jih dvakrat na dan dobro očistijo z zobno pasto in s ščetko. To pa nikakor ni res. Kdor hoče imeti lepe in — kar je glavno — zdrave zobe, mora najprej poskrbeti za svoje dlesni. Če so vaše dlesni zelo občutljive in začno že pri najmanjšem dotiku s ščetko krvaveti, potem so bolne in so vaši zobje v nevarnosti. Torej morate takoj poskrbeti za utrditev svojih dlesni.

Ameriški zobozdravniki v tem primeru posebno priporočajo masažo dlesni. Takšne dlesni ima samo tisti, ki je samo kuhano hrano in ne uživa nič trdega. Posebno pri otrocih moramo paziti, da dobe dovolj presne hrane. Posebno priporočljivo je sadje, ki očisti in utrdi otrokove dlesni in s tem seveda tudi zobe.

Pri vsakodnevem ščetkanju zob nikar ne pozabite, da so vaše dlesni prav tako potrebne ščetkanja. Dobro jih zato natrite s ščetko, posebno pri zobnih koreninah in tam, kjer navadno ostane hrana. V začetku bodo sicer dlesni krvavele, pozneje se bodo pa utrdile in ne boste nič več imele zobnega kamna, ki tako škoduje zobem. Če hočete, da bi bili vaši zobje res popolnoma čisti, odstranite ostanke hrane med zobmi s sukanjem. Če boste tako skrbeli za čistočo svojih zob, boste imele bele in zdrave zobe.

Monogrami — entel — ažur
gumbice — gumbi — plise
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

LIUBLJANA, Frančiškanska ulica
nasproti Uniona

Vezenje perila, predtisk ženskih
ročnih del

Skromna stanovanja današnjih nevest

Morebiti ni bilo na Angleškem in Francoskem nikoli toliko porok, kakor jih je zdaj, v času vojne. Mladi ljudje grabijo življenje; zaročenci prihajajo s front in se v resnih vojnih časih poročijo, veseli, da se jim izpolnjuje njihova davna želja. Tako je v vojskujočih se državah...

Pri nas je brez vojne važno vprašanje za tiste, ki si nameravajo ustvariti lastno gnezdece, ali naj si opremijo stanovanje in skočijo v zakonski jarem v teh resnih časih. Ljubezni, ki je močnejša od vsega »modrovanja« starih, navadno zmaga. V ljubezni ni strahu pred nevarnostjo. Zaročenci si kljub strahovom pletajo gnezda.

Ni treba razpravljati o tem, kdo ima bolj prav: tisti, ki bodo mirno počakali konca teh zapletenih časov, ali tisti, ki hočejo s poroko izpolniti svoje najdražje želje po vsaki ceni? Naj bo rešitev kakršna koli, neveste in mlade ženske naj v obeh primerih kar najskromneje opremijo svoja stanovanja.

Nesporno je, da ima zakon več smisla, če se začne takoj v novem, primerno opremljenem domu. Tu ni govora o domu kot imovini, temveč o novem gnezdu, ki je tako prijetno tudi v dveh skromnih sobah. Mlada dekleta kajpak čisto naravno hrepene po čim bolj opremljenem domu. V teh svojih željah gredo pa včasih tudi nekoliko predaleč, seveda če imajo sredstva, zato.

Tudi tistim nevestam, ki jim je usoda naklonila boljše razmere, da jim ni treba pri izbiranju gnezdeca misliti na vsak dinar, kakor tudi tistim, ki morajo zbirati težko prislužene dinarje za svoj dom, svetujemo tole: za svoje nove domove nabavite samo tisto, kar je neobhodno potrebno, brez česar tako rekoč ne morete živeti. Izogibajte se velikih, razkošnih stvari, ki pogosto napravijo iz vašega doma trgovsko skladišče. Občutek lepote in veselosti v domu ni v natičkanih dragocenih rečeh, temveč je odvisen od okusa in iznajdljivosti mlade gospodinje.

V današnjih trgovskih cenikih je toliko praktičnih, lepih in poceni reči. Prav v praktični opremi se kaže okus gospodinje. Z nekaj truda bo opremlila sobo, ki bo še lepša in prijetnejša brez običajnega tipljenega pohora.

Praktični nasveti

Ali veste, da grelni zaboj lahko uporabljate tudi za kuhanje perila? Takšne zaboje imajo skoraj v vsaki danški kuhinji. Kadar perilo zvečer skuha, ga denejo čez noč v grelni zaboj, kjer ostane vroče do jutra. Občutljivejše tkanine pa ne smejo ostati v grelnem zaboji dalj ko 3 do 4 ure.

S svojimi cveticami na balkonih boste imeli še enkrat tolikšno veselje, če jim boste priskrbeli primerno okolje. Pred vsem morate skrbeti za dobro zemljo. Izberite s peskom in šotnim drobljem pomešano dobro gnojno zemljo. Na dno izvirajte luknjice in posujte peska, da zemlja ne postane kisla. Zabojski za cvetlice naj bodo rajši leseni kakor pločevinasti, ker je les slab prevodnik toplote in tako razlika v temperaturah ne bo tolikšna kakor pri pločevinastih zabojskih. Če pa že imate pločevinaste zabojske, jih obdajte z debelo lepenko, da bo razlika temperatur manjša.

hišva. Dva stara naslanjača, ki ste ju morebiti podedovali po babici, bosta lep okras za vašo sprejemnico. S poceni pralnim, morebiti nekoliko razkošnejšim blagom boste napravili prevleko. Starinska okrogla ali ovalna politirana mizica in dva kavča (coucha) z nizkimi stolčki in veliko svetilko na stojalu s fantastično okrašenim lestencom, fantastične in okusne blazine, lepo ročno delo, dober radijski aparat, vse to bo napravilo vsakdanje bivališče za mladi par kar najprijetnejše. Sprejemnica je pa v resnici tudi spalnica. Majhna predsoba z veliko omaro, mizo in stolčki ter nekaj lepimi slikami, bo dnevna soba.

Današnja moderna kuhinjska oprema v teh resnih časih prav lahko služi za skromno jedilnico. Razume se, da je skromnejše stanovanje še vse bolj odvisno od snage in iznajdljivosti gospodinje, če naj bo okusno in lepo urejeno. Snaga, varčnost in lep značaj gospodinje, to so glavni pogoji za srečo v zakonu. Ponavljam, da sreče ne dela razkošje, gobelini, perzijske preproge, temveč pametna razsodnost in sloga tistih, ki zakon skleneta.

Neveste, bodite čim skromnejše v svojih zahtevah pri opremitvi svojih novih domov!

Krznno čez poletje

Da krzno ostane do jeseni nedotaknjeno, morate že zdaj poskrbeti zanj. Pred vsem ga morate obvarovati njegovega največjega sovražnika — molja. Prvi pogoj, da vam bo ostalo nedotaknjeno, je, da ga shranite popolnoma čistega.

Najprej krzno, ovratnike in zapetja, očistite maščobe. To napravite pri slehernem krznu enako.

V popolnoma čisti posodi segrejte otrobo v pečici. Vzemite pest otrobov in z njimi drgnite masna mesta na krznu. To ponavljajte toliko časa, da ostanejo otrobi popolnoma čisti. Krzno tresite, izščekajte vzdolž dlak, naposled pa s čistim redkim glavnikom počesite.

Podloženo krzno, kakor plašč, ogrinjalo ali kaj podobnega, razprostrite na čisto mizo z dlako navzgor. S tanko palico iztepajte iz njega prah. Potlej ga stresite. Vzemite kos čistega belega platna, namočite ga v bencin in z njim drgnite po krznu, spet vzdolž dlak.

Za čiščenje belega krzna napravite kašo iz fine sadre in terpentina. S tem namažite celo krzno, pazite pa, da ostanejo dlake v pravi smeri. Pustite, da se popolnoma posuši. Potlej krzno dodobra iztepajte. S sadro, ki je vsrkala vso nesnago, bo nesnaga tudi izginila. Nato potresite krzno s praškom lojevca (nekega mehkega kamna). Iztepajte ga s tanko palico, da odstranite prašek. Naposled krzno očistite, da se bo zdelo kakor novo.

Če belo krzno ni hudo umazano, ga odrgnite samo s čisto platneno krpo, namočeno v bencinu. Potlej ga potresejte z lojevčevim praškom, iztepajte in očistite.

Za krzna temnejše barve segrejte cedrove ali mahagonijeve skobljance. Ko so dovolj topli, z njimi nadrgnite celo krzno in ga iztepajte. To ponovite večkrat. Naposled krzno dobro otresite, da odstranite sleherni smet.

Krzno svetlejšje barve razprostrite na mizo z dlako navzgor. Natrite ga z otrobi, ovlaženimi z vročo vodo, in sicer s pomočjo flanelaste krpe, ki jo morate prav tako segreti. Nato krzno stresite in ga s pomočjo muselinaste krpe zdrgnite s segretim otrobi. Spet ga stresite in posipajte z magnezijevim praškom. Irsite ga in vzdolž dlake izščekajte s snažno ščetko.

Vlažno krzno takole očistite: razprostrite ga v toplem prostoru, toda daleč od peči. Izdatno ga potresite z borovo kislino. Tako ga pustite dvajset ur. V tem času bo prašek vsrkal vso vodo in vso nesnago. Krzno potlej stresite in izščekajte vzdolž dlake.

Očiščeno krzno zaprite v kovčeg ali v škaflo iz lepenke. Kovčeg obložite s časopisnim papirjem, ki naj štrli čez robove kovčega, z njim pa pokrijte tudi krzno. Če kovčeg ali škaflo nista polna krzna, ju natlačite z zmečkanim časopisnim papirjem. Med zgrnjeno krzno pa položite nekaj vrečic naftalina, tobak ali kakšno drugo sredstvo proti moljem; to dobite v drogerijah. Dober je tudi formalin, lavendlov (sivkov) cvet ali esenca ali pa esenca materine dušice. V esenco namočite kosček vate in položite tako, da se ne dotika krzna, ker so esence masne. Vse robove kovčega ali škafle zalepite s papirjem. Papir prilpite z lepivom, ki ste ga sami napravili in ki je hkrati dezinfekcijsko sredstvo: 100 gramov moke, 50 gramov galuna v prašku, 25 gramov drobnega popra. Galun raztopite v mlačni vodi ter pustite, da se ohladi. Dodajte nekoliko moke (dve žlici na liter vode), premešajte in denite na ogenj, da se počasi kuha, dokler se ne zgosti. Med kuhanjem lepivo stalno mešajte. Še ko vre, dodajte poper.

Praktično pletenje za današnje dni

V našem listu smo že večkrat pisali, kako si ljudje v zatemnjenih evropskih mestih pomagajo, da se v temi ne zaletavajo drug v drugega. Izumili so celo majhne žarnice, ki jih sovražnik ne vidi, pešci jih pa na cesti dobro razločijo. Razen tega si natikajo bele predmete na čevlje, pokrivala in obleko.

Ker so razmere takšne, da nikoli ne vemo, kaj nam prinese jutrišnji ali pojutrišnji dan, ne bo odveč, če našim bralkam pomagamo z nasvetom za dve praktični drobnjariji, ki vam utegneta še koristiti.

Važno je tudi, da kovčeg ali škaflo, če sta še tako dobro zavita, stojita na suhem in zračnem prostoru, ker vlaga krznu zelo škoduje.

Kaj moškemu na ženski ne ugaja!

Da je nepazljiva in raztresena, kadar on govori o kakšni stvari, ki nje zelo zanima.

Da ne zamudi samo obveznih deset minut, temveč da pride na sestanek pol ure prepozno ali pa še celo pozabi priti. V mnogih primerih si bo poiskal točnejšo ženo.

Da mu zmerom postavlja za vzor kakšnega drugega moškega in se preveč navdušuje za duhovitost in eleganco njegovega prijatelja. To je zelo velik greh!

Da pozabi na njegove navade in želje. (Le kako more in sme na to pozabiti!)

Da v družbi govori omalovažujoče o njem in da na njegov račun zbija šale. Laže ji bo odpustil, če mu prizadene bol, kakor če ga pred prijatelji osmeši.

Če ona vztraja na tem, da ima prav, pa tudi če ima res prav. On sploh ne čuje, da se o tem govori, če pa ona že hoče, bi bilo zelo dobro, če ga prepriča, da so jo pri tem vodile samo njegove misli in želje. — Vedeti moramo, da je mož gospodar!

Možu prav gotovo ni prijetno, da ko pride domov, nima žena pripravljene kosila. Tudi najzajubljenejši mož napravi kislo obraz, kadar sliši, da se ni kosila, in niti najslajši poljub ga ne more pripraviti v dobro voljo. Kaj hočete? Ljubezen v zakonu vzdržuje dobra kuhinja, saj gre prav vsaka ljubzen skozi želodec!

Mož se čuti zelo ponižanega, če mu žena zmerom ponavlja, da premalo zasluži in da je temu kriva njegova nesposobnost.

Nobenemu možu ne ugaja, da njegova žena hodi slabo oblečena, a tudi to mu ne ugaja, da presegajo izdatki za njene obleke njegove dohodke. Mo-

II

To sta bela ovratna pahovka in ovojka za roko, oboje pleteno iz bele prejice. Za pahovko potrebujete 2 pletilki št. 3 in 2 pletilki št. 4. Celo pahovko pletete desno. Nasujete 48 petelj na pletilki št. 3 in pletite eno vrsto. Vzemite pletilki št. 4 in presnujte ter pletite 12 cm visoko. Potlej oblikujte široke proge. Pahovko si zatknete za ovratnik.

Ovojka za roko je prav tako pletena iz samih desnih petelj in se tesno prilaga roki. Zanj morate nasuti 70 petelj na pletilki št. 7. Dva centimetra visoko pletite eno desno in eno levo, dalje 12 cm v dvojnem rebrastem vzorčku in spet dva centimetra v enojnem rebrastem vzorčku.

Ški imajo najrajši, da je ženska preprosto in lepo oblečena. Tudi to možu ne ugaja, če ga žena sprejme vsa oblokana in slabo razpoložena ter mu takoj prične tožiti o neveselostih, ki jih ima s svojo služkinjo in gospodinjstvom.

Čiščenje in pospravljanje po hiši može čisto pripelje do obupa. Oni ljubijo urejen dom in da se pospravlja takrat, kadar jih ni doma.

Prav nič niso navdušeni, da kadar pridejo domov, ne najdejo žene doma. Mnogokrat jim je to prav dober izgovor, da tudi sami izostanejo od doma.

Moški zvestobi in nezvestobi je težko priti do dna. Glavno je pa to, da vsaka žena veruje, da ji je mož zvest, da ni takšen, kakršni so drugi; v kolikor pa mož ni takšen, naj skrbno skriva sebe in svoje prijatelje, a oni bodo varovali njega, in alibi je zmerom pripravljen...

KOMFORTNI FRIZERSKI SALON
J. GODINA
Sv. Petra c. 3
Telefon 25-31

nudi jamstvo za lepo
trajno ondulacijo

specialno
barvanje in onduliranje las
v lepih, naravnih odtenukih

● Porabni nasveti

Jo, razbili ste svoj najljubši porcelanasti krožnik! Kaj zdaj? Če se krožnik ni razbil v prav drobne koščke, ga skrbno zložite, zvežite in dajte kuhati v sveže mleko nekaj minut. Posušite in šele čez uro ali dve odvežite. Krožniku se bo komaj poznalo, da ni več cel.

Dež je pač najcenejše lepotilo za kožo. Pri prihodnjem nalivu torej nesite na verando ali vrt čisto vedro, da boste vanj prestregli deževnico. Nežno, občutljivo kožo bi morali umivati samo z deževnico.

Morda še nimate veste, kako izvrstno zdravilo je med. Pospešuje prebavo in če z njim osladimo toplo limonado, ublaži kašelj in bolečino v grlu. Ze dojenčki ga lahko pijejo, kajpak raztopljenega v vodi.

Presolili ste ragujevo juho. Vode ne morete doliti, nač pa lahko vanjo zrežete kuhan krompir, ta bo zanesljivo »scl« popila, in juha ne bo več preslana.

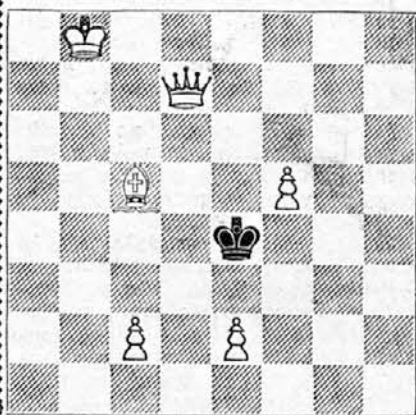

Najnovejše
vozičke, igrače,
raznotera kolesa
samo dobre
znamke
S. REBOLJ
na vogalu Miklošiča
ve in Lovčarjevo

ŠAH

Problem št. 41

Sestavil W. A. Shinkman (1899)

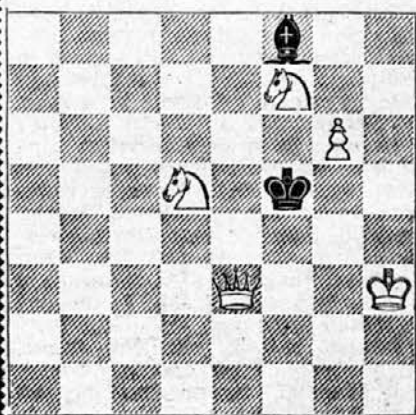

Mat v 4 potezah

(B 96)

Problem št. 42

Sestavil G. E. Carpenter (1902)

Mat v 4 potezah

(B 92)

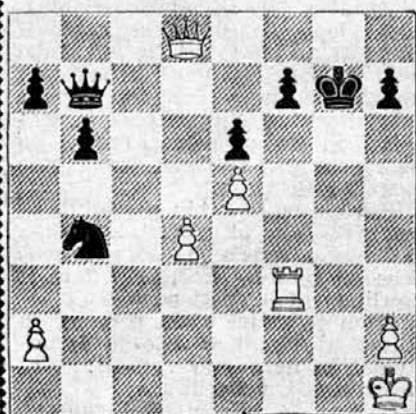
Ne jemlji, kar vidiš!

Damski gambit (Malmö 1917.)

Beli:	Črni:
Linse	Kjelberg.
1. d4	d5
2. c4	e5
3. d×e5	d4
4. e3	Lb4 šah
5. Ld2	d×e3
6. Da4 šah	Sc6
7. L×b4	e×f2 šah
8. K×f2	Dh4 šah
9. Ke3	Dd4 šah
10. Kf3	Lg4 šah
11. Kg3	Sh6
12. h3	Sf5 šah
13. Kh2	Df4 šah
14. g3	D×g3 mat.

Nagla odločitev

Iz partije Löwenfisch—Rosenthal
(Moskva 1924.)

33. d4—d5!

Črni se je vdal zaradi mata v 3 potezah: 33. ... D×d5, 34. Df6 šah Kg8, 35. D×f7 šah in Df8 mat ali 33. ... Kh6, 34. Df6 šah Kh5, 35. Th3 šah in 36. Th4 mat.

33. poteza belega je imela namen, da prepreči črni dami obvladanje polja f3 ali f7.

Rešitev problema št. 39

1. Te4—f4 Lh8—d4
2. Te4—b4 kar koli
3. Th3 (f3) mat.

Rešitev problema št. 40

1. De1—g1 Kf4×e4
2. Dg1—f2 f6—f5
3. Df2—g3 f5—f4
4. Dg3—d3 mat.
1. f6—f5
2. Dg1—f2 šah itd.
1. Kf4—f3
2. Kc4—d3 itd.
1. Kf4—f5
2. Kc4—d5 itd.

5. nadaljevanje

Ko je stopala po cesti proti domu, so začeli njeno dušo razjedati grenki dvomi. Čeprav jo je trgovec Forst dvakrat užalil in je zaslužil zausnico, vendar jo je težil nekakšen občutek krivde. Res, obvarovala si je svojo čast, zato je pa nakopala Egonu zagriženega sovražnika...

Ali ne bi bilo pametneje, če bi bila vsaj zdaj, v teh odločilnih dneh, nekoliko prijaznejša s Forstom? Ne, in spet ne! Tudi Egon ne bi maral na svobodo za ceno njene časti...

Počasi je korakala po dolgih, praznih ulicah proti policiji. Na svezem zraku se je počutila nekoliko bolje in po malem se ji je pričel vračati pogum.

Na policiji je vprašala, ali bi mogla govoriti z Egonom Sternom.

Povedali so ji, da je v preiskovalnem zaporu in da mora v bližnjo jetnišnico. Stražnik ji je povedal tudi ime preiskovalnega sodnika; tam naj se zgleda, če hoče govoriti s Sternom.

To je bil pravi križev pot za Sabino Tannovo.

Mislila je, da sedi Egon v kakšni sobi na policiji, se pomislila ni, da bi utegnil že, kakor pravi zločinec, sedeti v preiskovalnem zaporu.

In vendar je bilo naposled tudi te poti konec. Omamljiva in čudovita sinja Sabina lepota je otajala celo zapetega in pustega preiskovalnega sodnika. Ponudil ji je stol; kar klenila je nanj, tako je bila utrujena od skrbi in strahu za Egon.

Sabina je pričela sodniku preprosto in odkrito pripovedovati svojo zgodbo. In ob koncu je vneto pristavila: »Verjemite mi, gospod sodnik, Egon je nedolžen! Povedala sem vam že, zakaj je Egon opoldne tekkel v gozd namesto v menzo h kosilu. Včasih je namreč nekoliko prenapet, čudaski... In v sveti jezi je čisto pozabil na denar, ki bi ga bil moral oddati v banki. Saj je vendar vse na dlani, gospod sodnik! Prosim, preiščite, kdo je bil včeraj razen Egon, še v gozdu ob tisti uri. Le tako boste našli ukradeni denar!«

Preiskovalni sodnik se je dobrohotno nasmehnil. To lepo, ponosno dekletko misli, da je povedala nekaj novega. Že sam je povprašal pri gozdarjih, toda izjavili so, da ob tisti uri niso videli v gozdu nobene sumljive osebe.

»Ali smem govoriti z Egonom Sternom, gospod sodnik?« je vprašala Sabina. Srce ji je divje bilo, da ga je čutila v grlu in sencih. Sodnik je prikimaval. Nobenega poudarka ni imel, da bi zabranil ta pogovor.

Pozvonil je in vnel stražniku, naj pripelje Egon Stern.

Sabina je trepetala od razburjenja. Zdaj bo vendar že videla Egon in govorila z njim! Ali se je bo razveselila?

Kako se ji smili, ubožec! Kaj vse je moral pretrpeti ta dva dni! Ona se je pa celo jezila nanj, ker je ni kakor po navadi na dobolem voglu počakal.

Sabina je stopila k njemu in iztegnila obe roki v objem. Čisto je pozabila, da nista sama.

Egonove oči so sijale: »Sabina, kako lepo, da si prišla k meni! Tega ti ne pozabim! Ne veš, kako sem hrepenel po tebi! In ker sem te zadnjič tako razžalil, moram zdaj trpeti...« Njegov glas je trepetal od razburjenja: »Trdijo, da sem poneveril službeni denar! Kaj praviš ti k temu?«

Sabina ga je rahlo pogladila po roki: »Že prej bi prišla k tebi, toda nič nisem vedela, da so te zaprli. Sebe ko sem se snoči pripeljala iz Berlina, mi je mati povedala.«

Egon je prijel njene roki in jih počasi razklenil. Strogo jo je pogledal in nezaupno vprašal: »Kaj si pa delala v Berlinu?«

Sabina je bila v silni zadregi. Prav za prav Egonu sploh ni hotela povedati, da je pristala na berlinsko ponudbo, boječ se, da bi se preveč razburjal. Zdaj se je nehote izdala. Zardela je do ušes, kakor da bi res imela slabo vest.

Tesneje je stisnil njena zapestja: »Menda vendar nisi sprejela službe v berlinskem modnem salonu?«

V njegovem glasu je zvenelo nekaj grozečega. Sodnik je oba zaljubljenca pazljivo ogledoval. Zdelo se je, da živita na nekem drugem svetu.

Lepo dekletko se mu je zasmililo. Stern je prestrogo ravnal z njo. Ali naj poseže vmes? Bolje ne, zaljubljenca imajo pogosto čudne muhe.

Sabina je še zmerom molčala in vročično tehtala, ali naj laže ali naj govori resnico.

Egon je menda uganil njene misli.

»Govori resnico! Ali si sprejela tisto ponudbo?«

Tako tesno je stisnil njena drobna zapestja, da bi malone zakričala od bolečine.

Jecljala je: »Ker me nisi počakal, sem mislila, da ne maraš več

LJUBEZENSKI ROMAN
MLADEGA DEKLETANAPISALA ANNY PANHUYSOVA
PREVEDLA K. N.

zame... in sprejela sem. Če hočeš, bom takoj odpovedala.«

Spustil je njene roki mrtvaško bled v obraz: »Torej vendar!« je vzkliknil ogorčeno. »Morda te bo upanje, da boš postala modna kraljica, oškodovalo za ljubezen človeka, ki ti ne more dati prav nič več... niti svojega imena niti svoje časti!«

Stopil je k sodniku: »Prosim, da me odvedejo. Nič več nimam povedati tej gospodični.« Njegove besede so zvenele mrzlo in rezko.

Sodnik je zmajal z glavo. Lepo dekletko se mu je smililo: »Nikar ne bodite tako vnetljivi,« je posvaril Egon, »hitra jeza vam bo v življenju še pogosto škodovala.«

»Egon, nikar ne bodi tako neusmiljen,« je kriknila Sabina med solzami. »Daj, da se pogovoriva!«

Stern ji ni privoščil niti pogleda več.

»Zelo bi vam bil hvaležen, gospod sodnik, če bi smel oditi,« je mrko dejal.

Sodnik je pozvonil in stražnik je stopil v sobo. Ko sta se s Sternom obrnila proti vratom, je stopila Sabina za njima:

»Nikar tako ne hodi, Egon!« je vzkliknila. »Tako te ljubim!«

»To si dokazala te dni,« je trdo in neizprosno odgovoril Egon, »tako nato so se zaprla vrata za njim.«

Bleda ko smrt, suhih, toda rdeče obrobjenih oči od zadržanih solz je obstala Sabina pred sodnikom. Stari gospod bi ji bil rad dejal nekaj tolažilnega, toda vse besede, ki bi jih mogel reči temu nežnemu bitju, so se mu zazdele na lepem preokorne.

On, ki je bil vajen toliko spretno zaviti in prekanjenih vprašanj, se ni spomnil vprašati Sabino drugega, kakor, ali ji ne bi morda dobro del kozarec vode.

Pila je, ne da bi prav vedela, kaj dela.

Bolečina je skoraj popolnoma omrtvila njene čute.

Pol ure nato je spet stala pred domačo hišo, ne, pred hišo, ki je v njej stanovala. Kakor mesečnica je tavalja po stopnicah v četrto nadstropje...

Gospa Tannova je preplašeno kriknila, ko je zagledala svojo hčer tako bledo na pragu pred seboj.

Potegnila je Sabino v sobo in jo kakor neboljenega otroka odpeljala k divanu:

»Kaj so ti spet storili, otrok moj?« je sočutno vprašala.

Te nežne materine besede so izvabile iz Sabine priznanje, ki jo je peklo v duši kakor krvaveča rana. Od tistega trenutka, ko jo je Egon tako ravnodušno zavrgel.

Sumljiva valuta

»Morebiti še eno pivo, gospod?« natakarkar vladno vpraša gosta.
»Hm,« pomisli gost, »če popijem še eno pivo, ga bom plačal z glavobolom.«
»Potlej rajši ne,« odgovori natakarkar, »s tem pri nas ne plačujemo.«

Modrovanje

»Da, da, dragi prijatelj, zakon je hazardna igra,« vzdihne gospod Peter.
»Tako, zakaj je pa oblasti potlej ne prepovedo?« se oglasi gospod Pavel.

Preprosta rešitev

Ona: »Dragi, pusti me v planine, vsak dan bom mislila nate?«
On: »Draga moja, ostani rajši doma in misli — na planine.«

Sumljivo podjetje

»Vi torej ne zaupate novi hranilni zadrugi?«
»Priznati moram, da res ne. Blagajnik namreč stalno nosi vozni red s seboj.«

Prijateljski razgovor

»Očka, kaj je prav za prav finančni genij?«
»Sinko, to je tisti očka, ki lahko zasluži več, kakor mama potroši.«

Sodobno udobje

Mladoporočenca gostom razkazujeta svoje stanovanje.
»Tu je pa glasbena soba. Tukaj najboljše slišimo radio našega sosed.«

Sloga

»Izmaš sem neko novo sredstvo za debeljenje, samo ne vem, kako bi ga krstil.«
»Imenuj ga, Slogo!«
»Zakaj pa?«
»Zato, ker pravijo, da je v slogi moč.«

Prebrisani natakarkar

Neki popolnoma plešast gost sedi v restavraciji.

Iz njenega srca so se kakor strjena kri trgale besede, ko je pripovedovala materi, kaj je bila pravkar doživela.

Govorila je hlastno in hitro; besede so prehitevale druga drugo. Ko je prenehala, je naslonila utrujeno glavo na divan, po bledih licih so pa polzele solze, enakomerno in mirno kakor poletni dež.

Kaj za božjo voljo naj stori?

Se pomisliti ni več hotela na berlinsko službo, ki se je je prej tako veselila. Prav zaradi te nesrečne službe je za zmerom izgubila Egon!

Gospa Tannova je zaskrbljeno stopicala po sobi in v plahi nemoči sklepala roke. »Le kako naj ti pomagam, Sabina?« je tarnala in zmajevala z glavo.

V grozi je opazila, kako vroče je hčerino čelo in kako ji goré roke.

»Bojim se, da imaš vročico, Sabina!« je dejala.

Sabinine sinje oči so bile uprte v neznan. Zdelo se ji je, da sliši glas bobna. Sirota ni vedela, da ji vročica čara na uho te tuje zvoke. Sklonila je glavo, kakor da bi poslušala, in tiho dejala:

»Pogreb gre mimo naše hiše, mati... Mislim, da pokopavajo kakšnega starega vojaka. Ali slišiš toliči boben?«

Gospa Tannova se je zdrznila. Zdaj ni bilo nobenega dvoma več. Njeni hčeri se je bledlo.

»Počakaj trenutek, da skočim h gospe Schultnovi,« je živčno dejala. Stekla je po stopnicah in prosila staro gospo, naj stopi po bližnjega zdravnika.

Ko se je vrnila v jedilnico, je sedela Sabina še zmerom na divanu. Brezizrazno je strmela predse. Na lepem se je sklonila, se suho zasmejala in dejala:

»Zdaj pa že vem, mati, Egon mi je vzal srce iz prsi in ga prebodel. Zdaj nimam več srca.«

»V posteljo moraš, Sabina,« je prosila prestrašena mati. Sabina je nejevoljno odkimala. »Če boš šla v posteljo, ti bo Egon vrnil srce, zdravnik ga bo zacelil in spet ga boš nosila v prsih,« ji je prigovarjala mati kakor majhnemu otroku.

Sama ni vedela, kako so ji prišle te besede na ustnice. In vendar so učinkovale na Sabino. Poslušno kakor ubogljiv otrok se je dala sleči in je legla v posteljo.

Ko je prispel zdravnik, je ležala mlada, lepa Sabina Tannova v postelji in bledla.

.....

HUMOR
ANEKDOTE

Na lepem preneha jesti in pokliče natakarkarja:

»Kaj je to? Las!«
Natakarkar: »Toda, dragi gospod, saj je vaš.«

Gost pa (v zadregi se smehljajoč): »Saj res, prav imate, gospod natakarkar.«

Skromna želja

»Janez, veš kaj, zdaj te imam pa že dovolj. Zmerom hočeš biti pametnejši od mene.«
»To je vendar skromna želja, dragi prijatelj.«

Zenska logika

Zdravnik: »Gospa, svetujem vam, da vzamete nekaj kopeli, hodite več na zrak in se laže oblačite!«

Doma jo mož vpraša: »No, kaj ti je rekel zdravnik?«

»Da moram v kopališče, potlej pa v kakšno višinsko zdravilišče na svoji zrak in si takoj kupiti nove lahke obleke!«

Draga žena

»Dragi moj, kako bi mogel živeti brez mene?«
Mož: »Ceneje...«

Rajši po latinsko!

»Prosim vas, gospod zdravnik, povejte mi čisto po pravici, kaj mi je. Toda ne po latinsko!«
»Predobro živite, pijanec ste, požeruh, lenuh!«
»Hvala, gospod doktor, vendar pa mi rajši povejte po latinsko, da lahko povem še svoji ženi.«

Drugi dan dopoldne je bila v stanovanju gospe Tannove hišna preiskava.

Trgovec Forst je omenil na policiji, da se mu zdi Sabina Tannova, Egonova zaročenka, zelo sumljiva. Povedal je tudi, da je bila pri njem in ga prosila, naj s svojo izpovedjo razbremeni obtoženca. Morda je prav ona skrila ukradeni denar.

Kajpak uradniki niso pri Tannovih ničesar našli. Videli so Sabino hudo bolno v postelji in zasmilila se jim je. Opravičujoč se so vršili svojo neprijetno dolžnost.

Kajpak o tem Sabina ni ničesar vedela. Ležala je v hudi vročici in kar venomer bledla. Gospa Tannova ni odmaknila koraka od njene postelje in je tisti čas samo hudo shušala.

Ko se je Sabina naposled toliko pozdravila, da se je zavedela, je izvedela za Forstovo maščevanje. Bolestno se je nasmešnila. Toliko bridkega je že doživela, da je ni moglo nič več raniti in užaliti...

Toda še marsičesa Sabina ni vedela. Gospa Tannova ji je hotela prikriti, toda Sabina je uganila, da materi nekaj teži srce.

»Povej mi vse, mati,« je prosila, »trpljenje me je tako prekalilo, da lahko zdaj slišim vse. Ne bom več klonila, mati!«

Mati in hči sta sedeli v preprosti dnevni sobi, ki jima je bila hkrati salon, sprejemnica in jedilnica. Bolezen je zožala že tako drobni Sabinin obraz. Njene velike sinje oči so se zdele v tem nežnem obrazu še večje, globlje in vprašujoče.

Mati je prišla Sabino za roko. »Gospa Staufnova je večkrat med tvojo boleznijo povprašala po tebi,« je previdno pričela. In videc, da se Sabina ni užaljeno zdržila ali zganila, je nadaljevala:

»Tudi gospa Weillertova iz Berlina se je večkrat pozanimala za tvoje počutje. In cvetje in sadje na mizi ti je tudi ona poslala. Sporočila je, da te bo obiskala, kakor hitro boš lahko dalj časa pokonci.«

»Kako prijazni sta z menoj,« je nekoliko raztreseno pokimala Sabina. »Gospa Weillertovi bom morala žal povedati, da ne morem sprejeti njene službe, ker Egonu to ni všeč.«

Med boleznijo, ko se ji je že zdravje vračalo, je Sabina večkrat vprašala mater, ali morda ve kaj novega o Egonu. In mati ji je vselej zagotovila, da še ni bilo razprave in da žal ne ve ničesar novega.

Zdaj je morala pa gospa Tannova z besedo na dan.

Oporoka

Neki Američan se na smrtni postelji ni izgubil humorja. Napisal je takšno oporoko:

»Svoji ženi zapuščam ljubimca in zagotovilo, da nisem bil tako slep, kakor je mislila. Svojemu sinu zapuščam pravico do dela. Vseh pet in trideset let svojega življenja je to pravico prepuščal meni. Svoji hčeri zapuščam sto tisoč dolarjev, prepričan, da ji bodo še zelo prav prišli, kajti le tako bo našla moža. Svojemu slugi zapuščam vse svoje obleke in dragotnine, ki mi jih je pokradel zadnjih deset let. Svojemu soferju zapuščam pa avto, ki ga je že popolnoma razdelal, in zdaj mu nočem vzeti tega veselja, da ga ne bi uničil do konca.«

Primeri

Švedski pesnik Bellmann (1740 do 1795) je užival veliko naklonjenost švedskega kralja Gustava III. Pa ne samo zaradi svoje bistroumnosti, temveč tudi zaradi svoje okretnosti. Kralj ga je imenoval celo za svojega tajnika.

Nekoč je pa zaradi ene svojih muh prišel pri kralju v nemilost. Nič več ni smel prestopiti praga njegove sobe. Moral je sicer še dalje služiti kralju, toda le v svojem stanovanju.

Ko se je nekoč kralj Gustav sprehajal mimo Bellmannovega stanovanja, se je nemalo začudil, ko je zagledal k hiši prislono lesto, na kateri je stal pesnikov brivec. Pesnik je sedel pa v hiši in skozi okno molil glavo, da ga je brivec lahko bril.

»Bellmann, kaj pa spet to pomeni?« ga je vprašal kralj.

»Moj brivec je v nemilosti, Velikanstvo!« je odgovoril Bellmann. »Nič več ne sme prestopiti mojega praga. Brez njega pa tudi ne morem ostati.«

Prisebni in drzni odgovor je kralja tako razveselil, da je pesnika spet vzljubil.

RADENSKO KOPALIŠČE

po naravni ogljikovi kislini najmočnejše v Jugoslaviji in edino kopališče te vrste v Sloveniji

zdravi z uspehom

bolezni srca, ledvic, žilcev, jeter, žolča, želodca, notranjih žlez in spolne motnje

Odprto od 12. maja!

Maj, junij 10 dni: 700.— do 850.—

Vse vračunano (pension, zdravnik, kopeli, kopališče takse). - Moderni komfort tekoča voda, goba, dancin, kavarna, ton-kino, tenis itd. Obširne prospekte dobite na zahtevo pri PUTNIKU ali naravnost od uprave kopališča

SLATINA RADENCI

Direktni vagon iz Ljubljane, Beograda in Zagreba do samega kopališča!

Nekoliko v zadregi je odgovorila: »Zaradi Egon res ni treba odpovedati tako dobre službe, njemu je pač vseeno, ali jo sprejmeš ali ne.«

»Ali je sam to dejal?« je živo zadela vprašala Sabina. »O mati, povej mi resnico! Dovolj sem močna, da jo lahko slišim, pa če je še tako bridka.«

Čutila je, da ji mati nekaj prikriva, nekaj, kar je v tesni zvezi z Egonom in njegovo usodo.

Gospa Tannova je z bridkostjo pomislila, kako neznanstvo hudo je, prizadejati ljubljenu bitju bolečino. Toda nobenega drugega izhoda ni bilo. Sabina mora naposled izvedeti resnico!

Če bi zdaj molčala, bi to pomenilo samo zavlačevanje. Sabina živi v veri, da se razprava še ni vršila, in negotovost glede Egonove usode jo morda muči bolj kakor bi jo mučila še tako huda resnica. Najbolje bo torej, da izve resnico iz materinih ust.

Razprava se je bila vršila že pred tremi dnevi. Tudi Sabino so bili poklicali za pričo, toda zaradi boleznijo so jo oprostili. Preiskovalni sodnik je uredil vse potrebno, da bolnice niso nadlegovali.

Gospa je pričela previdno pripovedovati Sabini o razpravi. Sabina je s široko razprtimi očmi vzkliknila: »O mati, in kakšna je bila sodba? Povej hitro, negotovost me tako muči! Povej, ali so ga oprostili?«

Govorila je hlastno, kakor da bi bilo vse njeno življenje odvisno od tega odgovora.

Gospa Tannova je prikimala: »Da, Sabina, oprostili so ga, toda žal samo zaradi pomanjkanja dokazov.«

Sabina si je očitno oddahnila: »To je vendar vseeno, glavno je, da je spet na svobodi.«

Gospa Tannova je odkimala: »Ni čisto tako, kakor praviš ti, Sabina. Če so ga oprostili samo zaradi pomanjkanja dokazov, s tem njegova čast še ni oprana. Še zmerom ga lahko ta ali oni osumi tatvine, ne da bi se mogel Egon braniti!«

Sabinin vedri obraz se je na lepem zresnil: »Torej tako ti misliš, mati. Kajpak je zelo hudo za njegovo ponos, če Egon ve, da je vsakomur prosto, ali ga ima za nedolžnega ali za krivega? Lahen smehljaj ji je preblisnil obraz:

»Moja ljubezen bo pa zacelila tudi to rano. Morda bodo kmalu našli pravega tatu... Oba z Egonom se bova potrudila, da bova kar najhitreje dokazala njegovo krivdo in Egonovo nedolžnost...«

Gospa Tannova je vedela, da najhujši udarec Sabino še čaka. Zdaj, zdaj ji bo morala povedati bridko resnico.

Prijela je Sabino za roko in jo toplo stisnila.

»Sabina, prosim te, oprost mi, če ti bom zdaj povedala nekaj, kar ti bo morda prizadejalo hudo bolečino. Glas ji je lahko drhtel, ko je nadaljevala: »Egon namreč ni več v našem mestu. Včeraj je odpotoval.«

»Kako to veš, mati?« je hlastno vprašala Sabina.

Gospa Tannova je vstala: »Včeraj zvečer je prinesel poštar neko pismo. Bilo je tako slabo zalopljeno, da sem ga odprla. Sabina. Ne zato, ker bi bila radovedna, kaj piše Egon, sama veš, da ti nisem nikoli odpirala pisem, toda zato, da bi ti hitro povedala kakšno veselo novico... In ti ne pokvarila spanja, če bi bila novica neprijetna. Žal je bila novica res žalostna...«

Sabina je na divanu sedela sklonjena v dve gubi, kakor da bi pričakovala smrtni udarec.

»Daj mi pismo, mati,« je naposled tiho dejala, »ne bom se še bolj žalostila, saj si ti že dovolj trpela zaradi mene.«

Gospa Tannova je stopila k omari za perilo in vzela iz nje pismo, skrbno skrito med snopom brisač.

Prva vojska, ki je spoznala veliki pomen padalstva v moderni vojni, ni bila nemška, ampak sovjetska; Nemci so bili samo prvi, ki so to novo vojno orožje, do skrajnosti izpopolnjeno seveda, z uspehom uporabili v sedanji vojni. Najprej na Norveškem, potem na Nizozemskem in v Belgiji, nekoliko tudi na Francoskem (ob Rokavskem prelivu); zdaj pripravljajo padalske napade tudi na Veliko Britanijo.

Že v novembru l. 1936. so vojaški atašeji poročali iz Rusije, da je bilo spuščanje pehote iz letal v zaledju 'sovražnika' najznačilnejša novost jesenskih taktičnih manevrov rdeče vojske v moskovskem vojaškem okrožju. »Skakanje s padali iz letal je postalo najpopularnejši šport mladih sovjetskih vojakov,« se je bralo v poročilih omenjenih atašev. »Razen mnogoštevilnih padalskih šol in krožkov v ruskih aeroklubih in vsesovjetskega padal-

premore Rusija več ko tisoč padalskih šol, postavljenih po parkih, stadionih in na kolektivnih kmetijah, stolpičev, s katerih skačejo ruski mladeniči v globino in tako prestajajo svoj 'zračni krst'. Samo leta 1935. je skočilo s takšnih stolpičev več ko 800.000 oseb.«

»Rdeča armada,« pravijo ta poročila dalje, »ima v svojih vrstah mnogo športnikov, ki so se izurili v padalstvu; ti vojaki se tudi med vojaškim rokom izpopolnjujejo v svoji športni panogi. Spuščanje oboroženih padalcev in njih pristajanje v 'sovražnikovem' zaledju je vojaška oblika tega modernega športa. Pri zadnjih taktičnih manevrih rdeče vojske je padalstvo dokazalo svoj izredni pomen in zbudilo občudovanje tujih vojaških opazovalcev.«

V luči zadnjih dogodkov se zdi več ko verjetno, da so poročila o teh manevrih, ki so jih dobili nacistični voditelji od nemškega vojaškega atašeja v

padalske pehote; čeprav je Rusija sama ta način vojskovanja le skromno uporabljala v finski vojni, in še to le z majhnim uspehom.

Kakor smo že v začetku omenili, so Nemci sovjetski izum zelo izpopolnili. Tako na primer so poskrbeli, da se padalci pri spuščanju ne raztresejo preveč na vse vetrove; v ta namen morajo padalo odpreti kar se da pozno, nato pa s potegljaji za primerne vrvce, ki jih vežejo s padalom, spuščati ali zajemati zrak, da si tako vsaj približno izberejo kraj svojega pristanka.

(Glej tudi izčrpni članek o padalcih v prejšnji številki!)

Med dvema vojnama

gl. str. 12.

...kaj, kar je posebno vazo v nje-
nem razmerju do maršala, ki je zelo
temperamenten in izrazit Kitajec. Po-
membne so njene zasluge za ustano-
vitev »Pokret za novo življenje«,
društva, ki propagira red, snago in
dostojnost. Za časa državljanske voj-
ne je s svojim programom in izbolj-
ševanjem socialnih razmer to društvo
skušalo oslabiti komunistično propa-
gando. V vsej Kitajski je prirejala
sestanke z gesli: Ne pljuvaj!, Drži se
reda! itd.

Morebiti je zanimivo pripomniti, da
je madame druga Čangkajškova že-
na. Prvič se je maršal oženil, ko mu
je bilo petnaest let, in sicer s sose-
dovo hčerjo Mao iz Fenghua. To
zvezo je sklenila rodbina. Ločil se je
leta 1921. Prva Čangkajškova žena
je bila staromodna Kitajka s pohab-
ljenimi nogami. Rodila mu je sina,
ki je zdaj star okrog trideset let.

O tem, kako se je maršal spoznal
z gospo Mei-ling, nam pripoveduje

se je plod pričel razvijati. Toda ta
plod je kratko in malo prešel v ma-
terničino tkivo. Če so se zdrave sa-
mice parile s samci, hranjenimi po
takšni dieti, sploh niso postale breje,
kajti samci so postali po petih ali
šestih mesecih takšnega hranjenja
popolnoma sterilni. Njihov spolni na-
gon se sicer ni zmanjšal, toda samci
niso bili sposobni, da bi zaplodili
potomce.

Zelo zanimivo je pa to, da so prav
te živali, ki so bile že čisto sterilne,
spet dobile zmožnost oplajanja, če
so med razdobjem dveh parjenj dobi-
le neznatno količino zelene solate ali
pomarančnega soka. To je pa veljalo
samo za samice, ki so že prav v
kratkem času popolnoma ozdravele.

To odkritje je prepričalo znanstve-
nike, da mora biti v zeleni solati ali
pa v pomarančnem soku neki neznani
element; če v hrano živali ni prišlo
prav nič tega elementa, je postala
žival popolnoma neplodna. Dieta brez

in in prav zato, ker so s poskusi ugo-
tovili, da delujejo možgani kljub do-
bremu telesnemu počutju počasneje
kakor navadno, morajo angleški pilo-
ti v višini 5000 metrov brezpogojno
nataktni kisikovo masko.

(War Weekly, London.)

Prva letalska bitka

Prva letalska bitka je bila leta 1908
v Parizu med dvema smrtnima so-
vražnikoma. Najela sta vsak svoje le-
talo in sedla vanju s puškama. Hkra-
ti so spustili balona in začel se je boj.
Streljala pa nista v gondoli, temveč v
balona.

Naposled je en nasprotnik zadel
balon, plin je ušel iz njega in mož
je padel na zemljo z višine nekaj sto
metrov. Na mestu je obležal mrtev.
Zmagovalec se je spustil na zemljo
nekaj kilometrov stran. Z letala je
stopil prvi zmagovalec v letalski bitki.

(Fjerusyn, Oslo.)

Dobil je dvanajst služabnikov; imeli so nalogo, zavezati mu okrog
noge svilen trak vsakokrat, kadar bi izletel iz kletke. Kajpak takšen
izlet ni bil prav nič prijeten.

Vse mesto je govorilo o tem nenavadnem ptiču; kadar sta se
srečala dva meščana, sta se takole pozdravila: prvi je dejal: »Slav!«,
drugi pa odgovoril: »Ček« in oba sta bila zadovoljna. To je postal
tako rekoč moderni pozdrav.

Enajst branjevskih otrok so tako krstili, toda niti eden izmed
njih ni znal zapeti niti glasu.

1914-1939

MED DVEMA VOJNAMA

25 let svetovne zgodovine

(Gl. začetek v št. 19. in 20.)

Wilson

Predsed. USA Woodrow Wilson razglasil znameniti štiriinajst točk. Državljanska vojna na Finskem se konča z nemško pomočjo z zmago generala Mannerheima nad Rusi. V Brestu Litovskem podpiše sovjetska Rusija poseben mir z Nemčijo in Avstro-Ogrsko. Boljševiki postrele carja in vso njegovo družino. Bol-

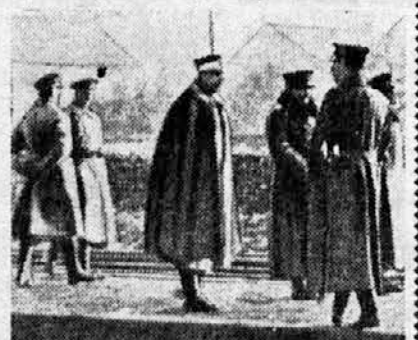
Car Nikolaj v ujetništvu

Piłsudski

Masaryk

garski kralj Ferdinand se odpove prestolu v korist prestolonaslednika Borisa. Na zahodni fronti prisili maršal Foch Nemce k umiku. Hkrati se začne krhata tudi nemška notranja fronta. Zato pošlje princ Maks brzojavno prošnjo prezidentu Wilsonu za sklenitev miru. Zemljevid Evrope se začne izpreminjati. Poljska postane neod-

Cesar Viljem (X) na nizozemski obmejni postaji

visna država s Piłsudskim na čelu. osvobojena Češkoslovaška si pa izbere Masaryka za predsednika republike. Cesar Viljem zbeži na Nizozemsko, cesar Karl pa v Švico. 11. novembra mora Nemčija pristati na

Adolf Hitler predloži za sklenitev premirja. V okroglih številkah je svetovna vojna stala 10 milijonov mrtvih, 22 milijonov ranjenih in 8 milijonov ujetnikov.

Dalje prihodnjšč

„Družinski TEDNIK“
v vsako
SLOVENSKO HIŠO!

= ŠPORTNI TEDNIK =

Kdo bo državni prvak?

V finalnem tekmovalstvu za naslov državnega prvaka se dogodki prav naglo razvijajo. Igralci imajo le malo odmora. V osmih dneh so odigrali nič manj ko tri kola. Najhujša je borba za prva tri mesta, kajti vsi ti bodo igrali v tekmovalstvu za Podonavski pokal.

V 5. kolu je Slavija spet pripravila presenečenje. Malokdo je računal, da se bo Sarajevčanom posrečilo odnesti iz Splita obe točki. Njeno moštvo je pa trenutno v izvrstni formi in igra enako dobro doma ali zunaj. Na Tešlovu so igrali v Splitu. Do odmora je bila igra izenačena, o čemer govori tudi rezultat 1:1. V drugem polčasu je začel Hajduk popuščati in se je Slavija zadržala na njej. Polovici. Dokler domači niso spremenili postav, je še nekako šlo. Ko so pa potisnili branilca Matosića v napad, je bila premoč gostov popolna. Slavija je zaslužno zmagala s 4:2.

Ostali dve tekmi sta bili v Zagrebu. Srečali so se vsi zagrebski in beograjski finalisti. V prvi tekmi sta nastopila Gradjanski in Jugoslavija. Beograjski so zaigrali dosti dobro, imeli so pa neodločno napadalno vrsto. Tudi domači niso izkoristili vseh priložnosti, ki so se jim nudile. V prvi polovici je moral Lovrić enkrat porabiti žogo iz mreže, po odmoru pa še trikrat. Končni izid je bil 4:0 za Gradjanskega. Njegova igra kljub precej visoki zmagi ni zadovoljila.

V drugi tekmi sta se pomerila BSK in Hašk. Zagrebski akademiki so po dolgem času spet zaigrali dobro. Na oko celo lepše kakor renomirani gostje. BSK je v tej igri spet pokazal, da igra koristen nogomet. Izkoristil je skoraj vse prilike. Napad je streljal, kadar koli je imel priložnost. Sredi obleganja svojih vrat so Beograjski z dvema prodoroma spravili prav tolikokrat usnje v gol. Sledil je še tretji gol. Malo pred odmorom je Hitrec iz prostega strela razliko znižal. V drugi polovici se je Hašk zamaš trudit, da bi rezultat popravil. Gostje niso prišli več do besede, vendar Haškova premoč ni rodila nič pozitivnega. Ostalo je pri rezultatu 3:1 za BSK.

Po 5. kolu vodi BSK z 9 točkami pred Slavijo, ki ima 8, in Gradjanskim s 6 točkami. Sledje Hajduk s 4, Jugoslavija 3 in Hašk 0. Prva polovica tekmovalstva je bila s tem že končana.

V nedeljo so se že začele povratne tekme. Tudi 6. kolo je prineslo presenečenje. Za prva tri mesta pridejo v poštev samo še Slavija, BSK in Gradjanski. Po 6. kolu se je postavila na čelo že drugi Slavija, ker je BSK moral oddati obe točki. Zdaj ni nobene več brez poraza. Tudi Gradjanski je beležil zmago, tako da je vprašanje prvaka postalo popolnoma odprto. Slavija ima zdaj 10 točk, BSK 9, Gradjanski 8, Jugoslavija 5, Hajduk 4, Hašk je edini brez točke.

Slavija je tokrat igrala doma. Njeni prijatelji so prestajali težke muke. Hašk je zaigral z enako vnemo kakor tri dni prej v Zagrebu. Prve minute so domači napadali in so v tem delu igre dosegli gol. Rezultat se do konca ni več spremenil, čeprav sta se obe strani pošteno trudili.

V Beogradu je bil domači derby. BSK je veljal za favorita, ker je moral Jugoslavija poslati v boj 4 rezerve. Rezervisti so pa prinesli v moštvo borbenost in odločnost. Igra je neprestano valovila iz polja v polje. Nekaj minut pred odmorom je Jugoslavija zaslužno prišla v vodstvo. Po odmoru je BSK napel vse sile, da bi izenačil. Jugoslavija se je odlično branila in rezultat se ni več spremenil. V Zagrebu je Gradjanski nastopil nasproti Hajduku brez Glaserja in Wölfa. Gostje so igrali poštvalno, a tehnično niso bili kos svojemu nasprotniku. V prvi polovici je imel v začetku glavno besedo Gradjanski, ki je kmalu vodil 2:0. S silnimi napadi se je gostom posrečilo izenačiti. V drugem polčasu so domači izkoristili dve taktični napaki splitskega vratarja in zabili še dva gola. Zmaga 4:2 je bila zaslužena.

V nedeljo so se začele finalne tekme za prvenstvo Slovenske nogometne zveze. Tekmuje se po dvojnem pokalnem sistemu, pare pa določi žreb. Po nedeljskih tekmah sodeč, bodo o naslovu prvaka odločevali klubi mariborske skupine.

V Ljubljani sta ČSK in Mars nudi prav slab šport. Čakovčani so sicer zaslužno zmagali s 4:2, a so pokazali zelo slabo formo. V Trbovljah je v začetku kazalo, da bo Amater zmagal. Vodil je že 2:0, po odmoru pa je Kranj izenačil. V Mariboru je Železničar visoko porazil Bratstvo s 6:1. Tudi ta igra ni zadovoljila gledalcev. Maribor je gostoval v Celju nasproti Olimpi in zaslužno zmagal s 3:0.

Glede na nedeljske izide lahko sodimo, da bodo prišli v drugo kolo ČSK, Železničar, Maribor in Kranj. Na ljubljansko skupino pač ne moremo biti ponosni.

SK Celje je v nedeljo priredil atlet-

Fordova plantaža v Braziliji

Henry Ford, ameriški avtomobilski kralj, si je izmislil izreden načrt. Njegov cilj je, da bi zalagal z gumijem vso zahodno zemeljsko poloto. Zato je dal sredi brazilskega pragozda ob bregovih Amaconke nasaditi dve ogromni plantaži, ki naj bi napravili konec daljnovzhodnemu monopolu na gumi.

Za zdaj je za te nasade namenjenih 20 milijonov dolarjev (okrog milijard dinarjev). Inženir, ki mu je veliko delo poverjeno, je v nekem intervjuju izjavil, da so pri svojih načrtih naleteli na marsikakšno težavo, vendar so jih le vse premostili. Ze letos bodo začeli z delom, čeprav za zdaj še v omejenem obsegu. Glavno delo obstaja za zdaj v poskusih, kajti v Braziliji gumijevcev doslej še niso gojili v plantažah. Drevesa so nasadili precej na gosto — 100 dreves na acre (acre je 40'5 ara). Drevesa so dobila nekakšno bolezen, ki je pri posamezno rastočih drevesih dotlele še niso opazili. Nasadili so različne vrste gumijevcev, da bi preizkusili, katera vrsta je najboljša. Potlej bi gojili tisto drevo, ki bi najbolje rodilo in bi bilo najodpornije proti boleznim.

Obe plantaži ležita ob reki Tapajozu, pritoku Amacone. Doslej nimata z okolico nikakršne zveze ne po železnici in ne po cestah. Pristopni sta le s parnikom ali z letalom. Prva plantaža — Bel Terra — je oddaljena kakšnih 40 kilometrov od izliva reke Tapajoz v Amaconu. Druga — Fordlandija — pa leži 130 kilometrov stran ob reki navzgor. Obe skupaj obsegata površino več ko 2 milijonov acrov, doseglje pa v Bel Terri posajenih komaj 12.000 in v Fordlandiji 8000 acrov. Blizu plantaž so pragozdovi, ki so po večini še neraziskani. Sredi plantaž so že ceste, skladišča, šole, bolnišnice in stanovanjske hiše za delavce in njihove družine, vsega skupaj 8000 ljudi.

Brazilija je že imela nekč monopol na gumi, monopol, ki je bil gospodarsko še večjega pomena, kakor je zdajnji daljnovzhodni. Kajti gumijevci so doma v Braziliji in so jih šele Angleži presadili na Daljni Vzhod. Zdaj je pa položaj drugačen: nekaj dreves, nasajenih v Fordovih plantažah, so prinesli v Brazilijo iz Vzhodne Indije. Ta drevesa se utegnejo — kakor so pokazali različni poskusi — prilagoditi potrebam produkcije gumija.

PLAČAJTE NAROČNINO!

Pomlad se prebuja...

„O-ke“ ameriška guma Vas varuje infekcije. 3 komadi dln 10" — v lekarnah

Pomagal Vam bo

znani pisec in raziskovalec okultnih ved F. T. Karmah Vam brezplačno pove Vašo bodočnost. Razen važnih dogodkov iz preteklosti Vam pove tudi vse Vaše odnose do ljudi, zakona, loterije, trgovine in vseh važnejših dogodkov sedanjosti. Njegov nasvet Vam bo prinesel začeljenih uspehov v življenju. Zahvalne izjave, ki jih vsak dan prejema z vsega sveta, dokazujejo nenavadno zanesljivost njegovih napovedi. Postavite mu nekaj važnejših vprašanj, ki Vas zanimajo in sporočite mu točne podatke o svojem rojstvu. Vse napovedi o Vašem življenju, ki so zgoraj omenjene, boste dobili popolnoma brezplačno, če boste pri pisu kupili njegovo najnovejšo knjigo »Nas život i okultne tajne«. Knjiga stane samo din 30.—, denar pa se pošilja na ček račun številka 17.455, na točni in stalni naslov:

F. T. KARMAH — ZALEC

ski miting. Razen domačih atletov so nastopili tudi Ljubljanci in Mariborčani. Višek je bil dosežen v metu kladiva. Inž. Stepišnik (Ilirija) je bil sijajno razpoložen in je postavil nov jugoslovanski rekord 51,71 m. Med ostalimi bi bilo omeniti še Braneta (Ilirija). Ta odlični junior je skočil v višino 175 cm.

V Mariboru je bil ustanovni občni zbor Slovenske teniške zveze. Za prvega predsednika so izvolili Radovana Šepca, Zvezin sedež je Maribor.

Radio Ljubljana

od 30. V. do 5. VI. 1940.

ČETRTEK 30. MAJA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski šramel 14.00: Poročila 18.00: Radijski orkester 18.40: Slovensčina za Slovence 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Deset minut zabave 20.00: Akademski pevski kvintet 20.15: Reprodukiran koncert simfonične glasbe 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

PETEK 31. MAJA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 11.00: Solška ura 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 18.00: Zenska ura 18.20: Plošče 18.40: Francoščina 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Prenos šmarnic iz trnovske cerkve 20.30: Radijski orkester 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

SOBOTA 1. JUNIJA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 10.00: Otvoritev ljubljanskega velesejma in prenos promenadnega koncerta 12.00: Druga za drugo se plošče vrtijo ter za oddih in zabavo skrbijo 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Druga za drugo se plošče vrtijo ter za oddih in zabavo skrbijo 14.00: Poročila 17.00: Otrška ura 17.30: Plošče 17.50: Pregled sporeda 18.00: Radijski orkester 18.40: Dekanija Kozje v Šmarnem okraju 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Zunanjepolični pregled 20.30: J.Vombergar: Nazaj k naravi; vesela zvočna igra 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

NEDELJA 2. JUNIJA

8.00: Jutrnji pozdrav 8.15: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve 8.45: Verski govor 9.00: Napovedi, poročila 9.15: Saksofon 10.00: Plošče 10.30: Radijski orkester 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Pevski zbor Delavskega glasbenega društva 14.00: Plošče 16.30: ZFO — Higiena telovadbe 17.00: Gospodarska navodila in tržna poročila 17.30: V čaru operet 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Nastop Ciril-Metodovega cerkvenega pevskega zbora iz Kočevske Reke 20.45: Prenos lahke glasbe z velesejm. 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

PONEDELEK 3. JUNIJA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 18.00: Zdravstvena ura 18.20: Plošče 18.40: Slovenski delež v tujih kulturah 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Več manire — pa brez zamere 20.00: Iz opernega sveta 21.30: Plošče 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Kvartet Fantje na vasi. Konec ob 23. uri.

Za Vaše in Vaših otrok

zdravje je potrebno, da v nastopajoči vročini uživajte čim več joghurta. Joghurt pospešuje tek in osveži.

Vsak dan svežega Vam nudijo

Gorenjske mlekarne, Maistrova ul. 10

Obleke, perilo, vetrni suknjiči, dežni plašči, trenčkoti in vsa praktična oblačila, nudi v največji izbiri, najceneje

Presker

Ljubljana, Sv. Petra c. 14

FR. P. ZAJEC

IZPRAŠAN OPTIK IN URAR

LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6

pri frančiškanskem mostu

Vsakovrstna očala, daljnogledi, lopomeri, barometri, higrometri, itd. Vsega izbira ur, zlatarne in srebrnice. Samo kvalitetna optika! Ceniki brezplačno

Tapete

so najidealnejša obloga sten, trpezne in tople. Skrbno Vam izvrši tapetiranje sten z naj-novejšimi vzorci, tapetnik SEVER, Ljubljana, Marijin trg 2.

Tavčarjeva 7. — telefon 26-87

MOTORJI IN KOLESA

DELAVNICA

Resljeva cesta 26, telefon 40-88

TOREK 4. JUNIJA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Koncert slovenske pesni 14.00: Poročila 18.00: Prenos lahke glasbe z velesejma 18.40: Vplivi nedostojnosti in kletvin ter surovosti na vzgojo naroda 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: 10 minut zabave 20.00: Večer romunske klavirske glasbe 20.45: Radijski orkester 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

SREDA 5. JUNIJA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Plošče 14.00: Poročila 18.00: Mladinska ura 18.40: Poletna otroška zavetišča na deželi 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Uvod v prenos 20.00: Prenos iz ljubljanske opere; v 1. odmoru: Glasbeno predavanje; v 2. odmoru: Napovedi, poročila. Konec ob 23. uri.

RESMAN LOJZE - Ljubljana

Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 21

Telefon 44-90

MALI OGLASI

FRANJO PERČINLIČ

kone elektrotehnično podjetje LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 16

Telefon 23-71

Na zalogi imam vedno vse priprave in aparate za gospodinjstvo, kakor tudi vsa svetlobna telesa. T. j. od zarnice do testenca svetovnoznane trdnice Siemens. Izvražujem tudi električno napeljavo za razsvetljavo in pogon

OREHOVA JEDRCA

sortiran cvetlični med in medico dobite najceneje v MEDARNI

Ljubljana, Židovska ul. 6. 48. T.

OKAMA MAZILLO

Iz zdravilnih zelišč. Čudovit uspeh pri raznih opeklinah, ožuljenjih, volku, turkih in vnetjih itd. za nego dolencev pri kožnem vnetju, izpuščaji in hlastah na temenu, za razpokane prsne bradavice.

Dobi se v lekarnah in drogerijah.